Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 227 (17350) | 1986 оной октябриин 2, четверг | Сэн 3 мүн.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

«Нүхэр М. С. Горбачевой Краснодарай, Ставрополиин хизаарнуудта ошожо ерэлгын дүнгүүд тухай» тогтоолые КПСС-эй Центральна Комитет сентябриин 25-да баталан абаба. 1986 оной сентябриин 17—19-дэ Краснодарай болон Ставрополиин хизаарнуудай партийна эдэбхитэдтэй, ажалшадтай уулзалгын үедэ хэлэгдэһэн дүримүүд, тобшололнууд залан сэхэ удха шанартай байна гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Эдэ уулзалганууд дээрэ шэнэдхэн хубилгалгада бодото тодорхой шэнжэлэл хэгдэһэн, түрүүшын үрэ дүнгүүд согсологдоһон, тэрэниие шууд сэхээр, эршэмтэйгээр бэелүүлхэ зорилгонууд тодорхойлогдоһон байгаа. Найруулан тодорхойлогдоһон тобшололнууд шэнэдхэн хубилгалгын революционно, бүгэдые хабаадуулһан шэнжэ шанар тухай XXVII съездын захяа заабаринуудые хүгжөөнэ, ниитын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта — экономикодо, социальна харилсаануудта, политическэ үндэһэ һуурида, оюун ухаан бодолой ажабайдалда, партийна, гүрэнэй болон ажахын хүдэлмэридэ тааруугаар тэдэниие тодорхойлно. Шэнэдхэн хубилгалга хадаа нэгэ дахин бэшэ, харин түүхэтэ тодорхой үе соо бэелүүлэгдэжэ байха хэрэг болоно гэжэ партиин бүхы ажал ябуулгые элсүүлэн шэглүүлхэ шухала.

Шэнэдхэн хубилгалга хадаа манай социалис байгуулалтын дотоодын нөөсэнүүдые, арга боломжонуудые элсүүлэн хабаадуулха гол юумэн, КПСС-эй XXVII съездын хабаа шугамые бодото байдалда бэелүүлгын хэлбэришэгүй эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Шэнэдхэн хубилгалгын ябуулгануудые элсүүлэн хүтэлбэрилхэдөө, эмхидхэхэдээ, парти олониитэ арад түмэнэй зохёохы ажал ябуулгада, тэдэнэй бэелүүлэгдэжэ байһан хубилалтануудай гүн гүнзэгы удха шанарта үндэһэлнэ. Ажалшад үсэгэлдэрэйнгөө амжалта туйлалтануудаар сэдьхэлээ хананагүй, ушаржа байһан дутуу дундануудтай, хангалтагүй үйлэ хэрэгүүдтэй эбсэхые хүсэнэгүй. Эрдэм-техникын дэбжэлтын туйлалтануудые хэрэглэхэ талаар ехэ хэмжээнүүд абтана, хүтэлбэрилгын гуримые хубилгаха талаар обществын ажабайдалда горитой ехэ хубилалтанууд бэелүүлэгдэнэ, социальна асари ехэ асуудалнуудаар хубилалтанууд болоно, шэнэ оршон байдал байгуулагдана.

Гэхэтэй хамта КПСС-эй XXVII съездын, ЦК-гай июниин Пленумэй захяа заабаринууд, шэнэдхэн хубилгаха хараа шэглэл тиимэшье эршэмтэйгээр бэелүүлэгдэжэ байна гэхын аргагүй. Бүхы дээрээ обществымнай хубилалтануудые хэхээр эрид шиидэнхэй байгаашье һаань, шэнэдхэн хубилгалганууд орёогоор, зүрилдөөтэйгөөр, жэгдэ бэшээр ябуулагдахадаа, социально-психологическа ба эмхидхэлэй элдэб бэрхэшээл түбэгүүдтэй ушарна, заримашуул хара амяа хаража, хуушарһан ёһо гуримуудые, аша туһаа сахихые оролдожо байнхай. Хүтэлбэрилгын аппарадай хүдэлмэридэ албан хойрог хазагайруулганууд, жаяг журам эбдэлгэ, харюусалгагүй байлга шэнэдхэн хубилгалгада һаад тойбо ушаруулна.

Имагтал хуушан юумэнтэй шэнэ юумэнэй тэмсэлдэ, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгые үргэнөөр нэбтэрүүлгэдэ, обществын ажабайдалай бүхы һалбаринуудые демократизацилгын үндэһэ һуури дээрэ, ажалша коллектив бүхэндэ, партийна эмхидэ, область, республика, һалбари бүхэндэ, партида ба бүхы общество дотор хүн бүхэнэй оронойнгоо эзэн гээшэб гэһэн мэдэрэл түрүүлхэдэнь, ниитын хэрэгэй түлөө харюусалгаа гүнзэгыгөөр мэдэрхэдэнь, эрхэтэн ёһоной хараа бодолоо баримталан бэелүүлхэдэнь, шэнэдхэн хубилгалга бэелүүлэгдэхэ аргатай гэжэ КПСС-эй ЦК тэмдэглээ. Ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын хэрэгтэ тон шухала үүргэ дүүргэхэ ёһотой түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй зорилгонуудые шиидхэлгэдэ коммунистнууд, бүхы ажалшад, партийна, гүрэнэй, ниитын эмхинүүд, түсэблэлгын ба ажахые хүтэлбэрилгын органууд, ажалша коллективүүд анхаралаа хандуулха ёһотой.

Ажалша коллектив бүхэндэ, хүтэлбэрилгын ба ударидалгын бүхы шатануудта шэнэдхэн хубилгалгын ямараар бэелүүлэгдэжэ байһые наринаар шэнжэлхыень, тэрэниие үргэн дэлисэтэй болгохыень, участок бүхэндэ ажал хэрэгэй һайн тээшээ хубилгагдахые туйлахыень, хүнүүдэй бата найдамтай болохыень, улам эршэмтэйгээр ажалаа ябуулалгые туйлахыень союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомуудта, обкомуудта, горкомуудта, райкомуудта, эхин партийна организацинуудта даалгагдаа. Олондо мэдээсэжэ байлгые, демократизмын бүхы түхэл шэнжэнүүдые али болохоор үргэдхэхэ, дороһоо хэгдэдэг хиналтые шангадхаха, коммунистнуудай, нютагай, һалбариин, предприятиин ажалшадай һанаагнь зобоожо байһан айхабтар шухала асуудалнуудые суглаанууд дээрэ табиха, хэблэлэй хуудаһануудта толилуулха шухала.

Партийна органууд эмхидхэлэй, политическэ ба үзэл сурталай бүхы ажал ябуулгын түхэл шэнжээр, шэнэдхэн хубилгалгын жэшээ обществодо харуулха, дутуу дундануудые усадхан зайсуулха талаар шэглүүлэгдэһэн, үнэтэ шухаг дурадхалнуудые оруулһан, дүй дүршэлые дэмжэһэн, ажалша коллективүүдэй, манай социалис байгуулалтын хүсэ шадалые элирхэйлэн харуулһан бүхы юумэ урмашуулха ёһотой. Политическэ хараа шугамые бодото ажабайдалтай ниилүүлэн холбохо, партиин бүхы директивэнүүдые бэелүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн асари ехэ хүдэлмэри бэелүүлхэ ёһотой. Нютагай партийна органууд, эхин партийна организацинууд энэ хэрэгтэ онсо үүргэ дүүргэхэ ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК тэмдэглээ.

Дороһоошье, дээрэһээшье шэнэдхэн хубилгалгые бэелүүлхэ шухала. Хүтэлбэрилгын зургаануудай ажал ябуулга олониитын эдэбхи үүсхэлые хүгжөөлгэдэ үүргэ нүлөө үзүүлхэ ёһотой. Гэбэшье хуушанай ёһо гуримуудые арай-шамай усадхан зайсуулжа байһан предприятинуудта, нэгэдэлнүүдтэ эрхэнүүдые олгохые яарадаггүй, олон тоото саарһа гуурһа эреэлжэ, эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулжа байһан хэбэр үзүүлдэг, хараалагдаһан болзор соо тодорхой даабаринуудые, даалгабаринуудые шиидхэдэггүй ушар ябуулганууд ЦК-гай болон правительствын тон шухала политическэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулдаг байна. Министерствэнүүд болон албан зургаануудай ажал ябуулгын, ажахы эрхилэлгын шэнэ гуримуудые байгуулгада, хүтэлбэрилгын экономическа онол аргануудые зохёолгодо, үргэнөөр нэбтэрүүлгэдэ, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые эдэбхитэйгээр элсүүлэн хабаадуулгада зорюулагдаха зэргэтэй.

Түбэй зургаануудай шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ хойшо татажа байдаг хуушанай ёһо гуримда эсэс табиха шухала гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, иимэ аюултай замда гараһан хүтэлбэрилэгшэд хубиин партийна харюусалгада хабаадуулагдаха байна гэжэ КПСС-эй ЦК уридшалан һануулба.

Хүнүүдэй зохёохы эдэбхи үүсхэлые али болохоор хүгжөөхыень, дутуу дундануудые шүүмжэлгын хэмжээ доошолуулхагүйень, тодорхой гэмтэдые һула ажал хэрэгээр хүреэлхэгүйень, шэнэ түрүү юумэ залан сэхээр дэмжэхыень, шэнэдхэн хубилгалгын дүй дүршэлые гүнзэгыгөөр шудалхыень, тэрэнэй һайн юумэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр харуулхыень партийна, совет, ниитын эмхинүүдтэ, ажахын зургаануудта, газетэнүүд болон журналнуудай, телевидени болон радиогой редакцинуудта дурадхагдаа.

Үргэн ниитэ арад зоной бүрин хүсэдөөр дэмжэжэ байһан СССР-эй гадаадын политикын —эб найрамдалай политикын асуудалнуудаар совет хүнүүдэй угаа ехээр һонирхожо байһыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин Кубаньда, Ставропольдо хэһэн уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд бата найдамтайгаар элирхэйлэн харуулба гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Эдэ уулзалганууд парти болон арадай нэгэдэлэй асари ехэ хүсэтэй байһые, совет социалис обществые ажалша хүнэй, коммунизмын суртал һургаалнуудай аша туһада улам бүри хүсэн түгэлдэр, гоё һайхан болгохые тэдэнэй эрид шиидэнхэй байһые үшөө, үшөө дахин харуулба.

Агуу Октябриин хүндэлэлдэ

БУЛТАДАА ТҮРҮҮШҮҮЛ

Кабанскын шубуунай фабрикын Истоминско инкубаторна станциие РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник Н. А. Анохина хүтэлбэрилдэг юм. Нина Андрияновнагай ударидадаг коллектив ажал хэрэгээрээ хододоо суурхажа ябадаг.

Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд мүнөө үйлэдбэриингөө жэлые амжалтатай түгэсхэжэ ябана. Эдэнэр жэлэй эхиндэ 1531 мянган үндэгэ инкубацида табижа, 1043 мянган нугаһанай дальбараа гаргаха гэһэн үндэр социалис уялга абаһан юм. Харин мүнөө энэ ажалша бэрхэ коллектив 1770 мянган үндэгэ табижа, 1468 мянган нугаһанай дальбараа гаргажа, ажахынгаа отделенидэ 1144 мянган толгой нугаһа шахан таргалуулгада эльгээбэ. Н. А. Анохинагай мэдүүлһэнэй ёһоор эндэ үшөө 300 мянган дальбараа абтахаар хүлеэгдэнэ. Иигэжэ тус коллективэй аша туһаар шубуунай фабрика байгша ондо гүрэндэ мяха тушааха даабарияа амжалтатай бэелүүлхэ аргатай болобо.

Эдэнэр хайшан гээд абаһан уялгаяа жэл бүхэндэ бэелүүлнэб?

— Коллектив дотор ажалай журам һайн. Хүн бүхэн үнэн зүрхэнһөө хүдэлнэ. Хэн нэгыень илгажа магтахын аргагүй. Бултадаа бэрхэшүүл гээшэ. Н. Ф. Стремякова, Л. М. Матвеева, В. И. Андреева, Е. П., А. П., Г. П. Галицких гэгшэд ажалай ёһотойл «баатарнууд» гээ һаа алдуугүй. Е. Н. Кузнецова пенсидэ гараһаншье һаа, түрэл коллективтээ хүдэлһөөр,— гэжэ Нина Андрияновна хөөрэнэ.

Тэдэнэр хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг хадаа коллективтээ олон хүнүүдые абаха дурагүй. Мүнөө эндэ 11 хүнэй орондо 7 хүн ажаллажа, үрэ дүнгүүдээ дээшэлүүлжэл ябана.

Эдэнэртэ станциин бусад албанай хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн туһаламжа хүргэнэ. Жэшээлхэдэ, тэжээлэй складые даагша В. А. Суворова, тракторист В. В. Каргапольцев болон бусад түсэбэй дүүргэлтэдэ өөһэдынгөө хубитануудые нилээд оруулаа.

Истоминско инкубаторна станциин шубуушад энэ туйлаһан амжалтаяа Агуу Октябриин хүндэлэлдэ зорюулна.

А. ХАЛТУЕВ,
«Байкальские огни» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

БОДОТО ХАРЮУМНАЙ

Уржадэр Шара-Азаргын соёлой байшанда хүн зон олоороо суглarба. Эндэ манай ажахын малшадта нёдондо жэлэй үбэлжэлгын үедэ амжалта түгэсөөр ажаллаһанайнь түлөө КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота барюулалгада зорюулагдаһан баярай суглаан болоо.

КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын ба эдеэ хоолой промышленностиин таһагай инструктор Ч. Д. Дымчиков энэ гүрэн түрын үндэр шагналые ажахын түрүүшүүлдэ баяр ёһололой оршон байдалда барюулһан байна.

Совхозой директор В. Д. Порхоев, мал адуулагша, коммунист В. Б. Доржиев, һаалишан, КПСС-эй гэшүүн, райсоведэй депутат Г. Ц. Доржиева, отделениие эрхилэгшэ Г. О. Батуев, Захааминай районой агропромышленна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ П. Д. Соктоев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, энэ ерээд байһан үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ, үбэлэй һарануудта мал ажалай продукци ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха, үхэр малаа, хонихурьгадаа, адуу моридоо үхэл гарзада оруулхагүй, гүрэнэй түсэбүүдые, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ байһанаа бултанайнгаа зүгһөө мэдүүлээ.

Ажахымнай иимэ үндэр шагналда хүртэхэл ёһоороо хүртөө гэхэ байнаб. Юуб гэхэдэ, совхозой һаалишад уржадэр һү гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые амжалтатай дүүргэһэн байха юм. Бидэ байгша ондо дүн хамта 4300 центнер һү тоһоной заводто тушааха аад, харин сентябриин 30-да бүхыдөө 4312 центнер һү худалдабабди. Энэ туйлагдаһан амжалтада Баарай һүнэй фермын коллектив (даагшань Б. А. Лыгденов) хубитаяа ехээр оруулаа. Энэ фермын түрүү һаалишад коммунист, Захааминай райсоведэй депутат Галина Доржиева, Мэдэгма Будаева, Анна Жамсуева, Гомбо Аюшеев, Александр Цыбиков гэгшэд һү ехээр һаажа, жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэнхэй. Тус коллективэй 13 һаалишадай найманиинь һү абаха энэ жэлэйнгээ даабариие сентябрь һара соо дүүргэһэн байна. Тиигэжэ эдэ малшад үндэр шагналдаа харюу болгон, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 500 гаран центнер һү гүрэндэ тушааха уялга абанхай.

Бидэ байгша ондо фермээрээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 килограмм һү һааха дүүрэн арга боломжотойбди. Иимэ үндэр дүн түрүүшынхеэ район соо туйлагдахань гээшэ.

Тус коллектив жэлэй туршада хамтын подрядай гуримаар ажаллажа гараба. Энэ түрүү онол аргаар хүдэлһэнэй ашаар малшаднай нёдондонойхидо орходоо һү һаамаа 20 процентээр дээшэлүүлээ.

Совхознай үдэр бүхэндэ Захааминай мяханай комбинадта хүндэ шэгнүүртэй мал тушаана. Даб дээрэ гүрэндэ худалдагдаһан үхэрэй 97 процентнь «тарган», һайн шанартай гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтажа, ажахымнай бүхыдөө 150 мянган түхэриг нэмэлтэ мүнгэ абаба. Иигэжэ гүрэндэ тушаагдаһан малай толгой бүриин шэгнүүрынь дунда зэргээр 340 килограммда хүргэгдөө.

Районой ажахы хоорондын мал шахан таргалуулдаг Нурдын комплексын мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ мяха гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ даабариие 102 процент бэелүүлһэн байха юм. Совхозоймнай түрүү мал адуулагшад коммунист Валерий Доржиев, дайнай болон ажалай ветеран Бадма Батуев, Ажалай Улаан Тугай орденто Михаил Самбуев гэгшэд зунай бэлшээриин үеые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, даалгагдаһан гүүртынгээ малай толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр мянган граммаар дээшэлүүлжэ шадаа.

Манай саашадаа бэелүүлхэ зорилгомнай хадаа энэ туйлагдаһан амжалтаяа улам батадхаха, бүри үндэр дүнгүүдые туйлаха уялгатай байһанаа мэдэрнэбди. Энэмнай манай гүрэн түрынгөө үндэр шагналда бодото харюу болохо.

Ч. ЦЫДЕНЖАПОВ,
Захааминай районой Ёнгорбойн совхозой ахамад зоотехник.

Баргажанай районой Уланай колхоздо бүхыдөө 2520 гектарай таряан хуряагдажа, дүн хамта 45.000 центнер орооһон сохигдоһон байна.

Тус ажахын түрүү комбайнернууд гэбэл: Баир Зурлов, Леонид Ангаров, Юрий Доржиев, Хэшэгтэ Ринчинов гэгшэд болоно. Тэдэнэй дунда үнинэй комбайнер, КПСС-эй гэшүүн Цырен Кушеевич Очиров 6000 центнер таряа сохижо, онсо шалгараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц. К. Очиров.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

М. С. ГОРБАЧЕВОЙ Р. РЕЙГАНТЭЙ УУЛЗАХАЯА БАЙҺАН ТУХАЙ

Үгэеэ ойлголсолдоһонтой зохилдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев, США-гай Президент Р. Рейган 1986 оной октябриин 11—12-то Исландиин Рейкьявик хотодо уулзаха. М. С. Горбачевой уулзаха тухай дурадхал оруулхадань, Р. Рейган хүлеэн абаһан байгаа. 1985 оной ноябрь һарада Женевэдэ хоёр талын үгэеэ ойлголсоһоной ёһоор, М. С. Горбачевой албанай хэрэгээр США-да ошохоёо байһанда бэлэдхэл хэлгын үндэһөөр энэ уулзалга үнгэргэгдэхэ юм.

Рейкьявигта уулзалга үнгэргэхэ арга олгохоор бэлэн байһанайнь түлөө СССР болон США Исландиин правительствада баяр баясхалан хүргэнэ.

ЭМХИДХЭЛЭЙ КОМИТЕТ БИИ БОЛГОГДОО

Совет олониитын үүсхэлээр, КПСС-эй XXVII съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан дурадхалнуудтай зохилдуулагдан, дайнай ба ажалай ветерануудай бүхэсоюзна эмхи байгуулха тухай шиидхэбэри баталагдан абтаба.

Эмхидхэлэй комитет байгуулагдаа. КПСС-эй ЦК-гай секретарь Г. П. Разумовский эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшээр баталагдаа.

Эмхидхэлэй комитет Москва хотодо байрлаха (Гоголевско бульвар, 4-дэхи байшан).

СССР-эй МИД-эй ХЭБЛЭЛЭЙ ТҮБТЭ

Нюрнбергдэ болоһон уласхоорондын сэрэгэй трибуналай хүдэлмэрөө түгэсхэһэнһөө хойшо 40 жэл үнгэрбэ. Гэбэшье тэрэнэй абаһан хатуу шэрүүн, үнэн зүб шиидхэбэри урдынхидал мэтэ бүхы дэлхэй дээрэ һуларшагүй анхарал татаһаар. Нюрнбергскэ сүүдэй дүүрэһээр 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан пресс-конференци сентябриин 30-да СССР-эй МИД-эй хэблэлэй түбтэ болобо. СССР-эй Генеральна прокурор А. М. Рекунков пресс-конференци дээрэ үгэ хэлээ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайн 50 миллионһоо дээшэ хүнэй ами наһа таһалаа һэн. Совет арад 20 миллионһоо дээшэ хүбүүд, басагадаа алдаһан байгаа. Иимэ һандарал һүйдхэлтэ, ээрхэг түримхэй дайн байлдаан түүхэдэ болоогүй юм.

Нюрнбергскэ сүүдлэлгын түүхэтэ удха шанар юун бэ гэхэдэ, тэрэ гурбадахи рейхэй удамаршадые хатуу шангаар хэһээһэн, уласхоорондын харилсаанда шэнэ гол ёһонуудые табиһан байгаа. «Ээрхэг түримхэй дайн байлдаа үүдхэлгэ хадаа уласхоорондын гэмтэ ябуулга, гутамшаг муухай үйлэ хэрэг болоно» гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ. Мүнөөшье дэлхэйе дарлан мүлжэжэ, эб найрамдалай ба арадуудай эрхэ сүлөөгэй аша туһада гарза хохидол ушаруулхые бодожолжо байгшад эдэ бүгэдэнһөө зүб тобшолол хэхэ ёһотой.

Зүгөөр Нюрнбергскэ трибуналай уставай болон шиидхэбэриин гол ёһонуудые зарим нэгэ тээ тоохогүйе оролдожо байна. Германиин Федеративна Республикын эгээл хархис бүлэгөөрхид трибуналай шиидхэбэринүүдые буруушаахые оролдоно.

Ээрхэг түримхэй ябуулгын, шэнэ дай үүдхэлгын политикада эсэргүүсэн, КПСС болон Совет гүрэн эб найрамдалай, амгалан ёһоор зэргэ оршолгын политика бэелүүлнэ. Энэ хадаа ленинскэ политика болоно, бидэ тэрээнһээ хадуурхагүйбди. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүд соо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгэнүүд дотор Советскэ Союзай тодорхой, үргэн ехэ эб найрамдалта үүсхэлнүүд найруулагданхай. Бүхы совет арадай дэмжэдэг манай залан сэхэ хараа шэглэл иимэл даа.

А. М. Рекунков, мүн СССР-эй Наукануудай академиин Гүрэнэй ба хуулиин институдай директорэй орлогшо В. В. Пустогаров, Нюрнбергскэ сүүдлэлгэ дээрэ СССР-һээ гол гэмнэгшын орлогшо М. Ю. Рагинский совет болон гадаадын корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаба.

Баримтата фильмүүдэй түбэй студиин творческо коллективэй зохёон буулгаһан «Нюрнберг: 40 жэлэй үнгэрһэн хойно» гэһэн публицистическэ шэнэ лентэ журналистнуудта харуулагдаһан байгаа.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

ЭРИЛТЭЕЭ ШАНГАДХАХА

Доодо гурбадахи складай партийна организациин тоосоото һунгалтын суглаанда хабаадахадаа, үнгэрһэн жэлдэ болоһон хөөрэлдөөн һанагдаа һэн. Тиихэдэ суглаан муугаар үнгэрөө гэхын аргагүй. Суглаандаа коммунистнууд булта ерэжэ, элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна. Шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлэлшье дэлгэрээ. Гэбэшье коммунистнууд өөһэдынгөө ажал хэрэгүүд тухай мүртэй юумэ хэлээгүй һэн. Шүүмжэлхы ажаглалтанууд гол түлэб захиргаанай хүдэлмэридэ харилсан хүдэлэгшэдтэ зорюулагдаһан байгаа.

Харин мүнөө болоһон тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, эдэ алдуунууд усадхагдабашье, үшөөл дутагдалтай. Тоосоото элидхэл партийна организациин секретарь В. С. Граблевский хээ. Тэрэ коллективэйнгээ ажал хэрэгүүдые нягта наринаар шэнжэлэн хараа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тоосоото үе соо болоһон туйлалтануудта тэрэ онсо анхарал хандуулһан байха юм. А. Ф. Калунин, И. Н. Бакланов гэгшэдэй толгойлдог модо тусхай хэм хэмжүүрээрнь тайрадаг бригаданууд үнгэрһэн жэлэйхиһээ һайнаар, нэгэ жэгдээр хүдэлөө гээд тэмдэглээ. Энэ яажа туйлагдааб гэхэдэ, нэн түрүүн ажалай эмхидхэл һайжараа, цехэй хүтэлбэрилэгшэд А. М. Агеев, В. А. Луц гэгшэд энэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна, ябуулжашье байна. Бригадын гэшүүд хамтын подрядай гуримда орожо, жэжэ бригаданууд томодхогдоһон байна. Мүн ажалай журам шангаар сахигдадаг болоо. Элдэб юумэнэй болоо һаа, бригада бүхэнэй совет зарлагдажа, тэрэ дарыдань шиидхэдэг болонхой. Урдань зарим нэгэнэй «бага халамгай» ажалдаа ерээд ябадаг байгаа һаа, мүнөө тиимэ юумэн ушархаяа огто болёо. Эдэ бүгэдын ашаар эдэ хоёр бригадын ажал хэрэг амжалтатай болоо. Гэбэшье цех бүхыдөө даабаряа дүүргэнэгүй. Энээнэй гол шалтагаан гэхэдэ, эндэхи үйлэдбэрие дүүрэн хүсэндэнь ашаглаха хүнүүд дуталдана. Энэ шухала асуудал дары шиидхээгүйдэ хүдэлмэримнай урагшаа ябахагүй гээд элидхэлшэ тэмдэглээ.

Коммунистнуудай үүсхэлээр эдэ хоёр бригадын гэшүүд арга боломжонуудаа тооложо, сэгнэжэ үзөөд, арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбые Агууехэ Октябриин Социалис революциин 70 жэлэй ойдо бэелүүлхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаба. Тиихэдэ И. Н. Баклановай бригадын модо тээгшэд даабариинь 12 процентээр дээшэлүүлхэ гүйлтатайгаар цехэйнгээ захиргаанда хандаһан байна. Энэ гүйлтань дэмжэгдээ.

Олонхи коммунистнууд партийна даабаряа һайнаар, үнэн сэдьхэлһээ оролдон дүүргэнэ. Коммунист бүхэн юумэндэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо. Тиигэбэшье зарим коммунистнууд, Р. И. Лукьянчук, А. А. Кучумов гэгшэд политһургуулинуудай хэшээлнүүдтэ муугаар хандадаг, партийна түлбэрээ һануулгагүйгөөр өөһэдөө үгэдэггүй байха юм. Саашань элидхэлшэ профсоюзай, комсомолой организацинуудые хүтэлбэрилхэ талаар дутагдалнуудай бии байһые тэмдэглээ. Мүн үйлэдбэри дээрэ бии байһан нөөсэ арга боломжонуудые һайнаар хэрэглэдэг болохо тухай хэлээ.

Гэбэшье элидхэл шүүмжэлэл багатайгаар, дутуу дунданудта халирхайгаар хэгдэһэн байна. Хуушанай гуримай үшөөл усадхагдаагүй байһан эндэ харагдана. Коммунистнуудай хэһэн, бэелүүлһэн һайн һайхан хэрэгүүд тухай хэлэгдэхэ ёһотой, зүгөөр бии байгаа дутуу дунданууд тухай нюунгүй, сэхэ руунь хэлээгүйдэ ашаүрэ гарахагүй. Алдуунуудһаа һургаал абажа, хүдэлмэрээ һайжаруулха ёһотойбди.

Гэхэтэй хамта суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд элидхэлэй энэ дутагдалые зарим тэды заһаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр парторганизациин секретарьта хүдэлмэриинь дутагдалнуудые сэхэ зааһан байна. Тиихэдэ тэдэнэр коммунистнуудай үүргэ, нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ асуудалда онсо анхарал хандуулаа. Коммунистнуудые ганса партбиледээрнь таниха бэшэ, харин тэдэнэй ажал хэрэгүүдээр мэдэхэ ёһотой гээд хэлэгдээ. Зарим коммунистнууд ниитын ажабайдалда эдэбхигүйгөөр хабаадана. «Намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гээд ябадаг партиин гэшүүд үшөөл бии. Эндэ хүдэлдэг коммунистнууд партиин политикые хүн зондо ойлгуулха, тайлбарилжа, үгэхэ хэрэгтэ анхарал багаар хандуулна. Хуули, журам шангадхаха талаар партиин зүгһөө абтаһан хэмжээнүүдые зарим хүнүүд буруугаар ойлгоод, элдэб үгэ тарааха ушар үзэгдөө. Тиихэдэнь хажуудань байһан коммунистнууд тэрэниие заһангүй, хара амяа хараад байһан ушаршье үзэгдөө.

Шэнэдхэн хубилгалгые коммунист бүхэн өөрһөө эхилхэ ёһотой. Өөрөөл бүхы юумэндэ эдэбхитэйгээр хандажа, ажалаа харюусалга ехэтэйгээр дүүргэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, нөөсэ арга боломжонуудые бэдэрхэ, шэнэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхые оролдохо ёһотой. Цехтэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ арга боломжо дүүрэн бии. Теэд энэ хэрэглэгдэнэгүй. Эндэл коммунистнууд өөһэдынгөө эдэбхи үүсхэл гаргаха байгаа бшуу.

Тоосоото үе соо партийна организаци партида нэгэшье хүниие абаагүй. Урдань эндэ энэ асуудал муу бэшээр шиидхэгдэдэг байгаа. Партиин зэргэдэ абтахаар залуушуул эндэ олон хүдэлдэг. Тиихэдэ партийна организациин секретарь В. С. Граблевский эрилтэ багатайгаар хүдэлөө. Бригаданудай бүридэлдэ бэшэ хүдэлдэг хүнүүдэй дунда ажалай журам эбдэхэ ушар үшөөл үзэгдэһээр. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, Богатырева, Надымов, Шиманчук гэгшэд болоно. Партийна организациин, коммунистнуудай талаһаа эдэ нүхэдые хүмүүжүүлхэ хэмжээн абтанагүй.

Коммунистнуудые эдэбхижүүлхэ онол аргануудай нэгэн гэхэдэ, коммунистнуудай тоосоон болоно. Теэд энэ арга баһал муугаар хэрэглэгдэнэ. Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн А. И. Бычковский, А. М. Агеев, П. А. Кабачков болон бусад модоной баазын болон цехэй хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдэй һаадгүйгөөр ажаллаха, амарха эрхэ байдал байгуулха хэрэгтэ анхарал багаар хандуулна гээд хэлээ. Һанаа амар, сэдьхэл тэниглэн хүнүүд һайнаар ажаллаха, ниитыншье ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадаха байна ха юм. Теэд эндэ мүнөөшье болотор хүдэлмэришэдые зөөхэ автобус олдоогүй байһаар. Гэр байра үсөөнөөр баригдана. Мүн худалдаа наймаанайшье талаар дутагдалнууд бии.

Партийна организациин уялга хадаа үйлэдбэриингөө бодото байдалые шүүмжэлхы ёһоор хаража, дутуу дунданудһаа һургаал абаха шухала байһаниие складай партийна организациин тоосоото һунгалтын суглаан үшөө дахин харуулба. Бүхы юумэеэ байһан соонь хаража, өөрынь нэрээр нэрлэжэ, эрид сэхэ шүүмжэлэлээр дутагдалнуудаа усадхаагүй һаамнай, шэнэдхэн хубилгалга туйлагдахагүй. Шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлхэ гээшэ саг зуурын хэрэг бэшэ, тэрэ манай бүхы ажабайдалда урагшаа дабшаха замаймнай залуур болохо зэргэтэй. Энэмнай партийна хүдэлмэриие шэнэлэн хубилгаха шиидхэхы аргануудай нэгэн болоно ха юм.

В. НЕВЕРДОВСКИЙ,
Байгалай модоной баазын парткомой секретарь.

Бригадна подряд:

онол арга, шанар, дэлисэ

ТОМОДХОХО, ТҮЛБЭРИИЕНЬ ГУРИМШУУЛХА

КПСС-эй XXVII съезд дээрэ промышленна үйлэдбэриин талаар табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула ажалай эмхидхэл нарижуулан һайжаруулхаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно. Илангаяа үйлэдбэри хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэдэ, ашаг үрыень дээшэлүүлгэдэ ехэ нүлөө үзүүлдэг бригадна подрядай гуримые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаха юм. Манай Тимлюйн асбестоцементнэ зүйлнүүдэй заводто 43 бригадада 263 хүн ажаллана гэхэ гү, али предприятиин бүхы хүдэлмэришэдэй 44,4 процентнь болоно.

Эрдэм, техникын дэбжэлтые хурдадхаха талаар КПСС-эй ЦК-да 1985 оной июнь һарада болоһон зүблөөн дээрэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев үгэ хэлэхэдээ, продукциин шанар һайжаруулгада, үйлэдбэриин техническэ хэмжээе дээшэлүүлгэдэ хамтын подрядай гурим ехэ үүргэ нүлөө үзүүлхэ ёһотой гэжэ тэмдэглээ: «Коллективүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүд болон ажалай түлбэриин хоорондо нягта холбоо тогтоохо гээшэ тон шухала. Эндэ сэхэ холбоо харилсаан байха ёһотой. Нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай ажал ябуулгада хамтын подрядай ёһо гуримуудые үргэнөөр нэбтэрүүлгые зоримгойгоор ябуулха, ажахын тоосооной томодхогдомол комплексно бригадануудые эдэбхитэйгээр бии болгохо шухала».

Заводоймнай үйлэдбэридэ бригадна подрядай гурим 70-дахи онуудай эсэс багаар нэбтэрүүлэгдээ һэн. Предприятиин гол үйлэдбэриин 1-дэхи, 2-дохи цехүүдэй хүдэлмэришэд шэнэ түхэлэй бригадануудта оруулагдажа, һайнаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, шифер гаргадаг цехэй ахалагша мастер В. Н. Контролиин халаанай П. Г. Перевозниковой хүтэлбэрилдэг бригада цехэй түрүү коллективүүдэй нэгэн юм. Байгша оной эхинһээ түсэбтэ даабаряа 111,1 процент дүүргэһэн байна. Тэдэнэрэй гаргаһан бүхы продукциин 24,2 процент Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй юм. В. А. Сумкинай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, бүхы продукциингаа 21,3 процентые шанарай дээдэ шатада хүргэжэ шадаа.

Эдэ коллективүүдтэ штадай ёһоор 7—8 хүн ажаллаха ёһотой. Харин хоорондоо харилсаата хэдэн мэргэжэл шудалһанай ашаар тэдэнэр үсөөн хүнэй хабаадалгатайгаар ехэ продукци гаргана, элдэб янзын түүхэй эдүүдые алмана. Түүхэй эд бэлэдхэдэг бусад коллективүүдһээ дулдыданги бэшэ байгаа һаа, тэдэнэр үшөө үндэр дүнгүүдые туйлаха һэн.

Тиимэһээ КПСС-эй ЦК-да болоһон зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай һалбариин зарим предприятинуудай гол, хамһабариин цехүүдэй коллективүүд ажахын тоосооной гурим үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, туршалга хэһэн байха юм. Мүнөө заводоймнай 1-дэхи цехэй бүхы коллективүүдые ажахын тоосооной томодхогдомол комплексно бригаданудта оруулжа туршалга хэхэмнай. Яахадаа энэ цехые шэлэн абаабибди гэхэдэ, һүүлэй үедэ тэдэнэр жэгдэ бэшээр ажаллажа, түсэбөө хүшэр хүндөөр дүүргэнэ. Туршалгын зорилго гэхэдэ, цехэй үйлэдбэридэ дайралдадаг асуудалнуудые зүбөөр шиидхэлгэ болоно. Нэгэдэхеэр, барилгада шухала хэрэгтэй шифер үйлэдбэрилгын хэмжээн дээшэлүүлэгдэхэ. Хоёрдохёор, бар хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэриһөө хүнүүд сүлөөлэгдэжэ, ондоо участогуудта ажаллана. Гурбадахяар, продукциин шанар нарижуулан һайжаруулагдаха.

Ажахын тоосооной гурим үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ материальна нөөсэнүүдые алмаха, ажалай журам шангадхаха, хүнүүдэй ажалһаа гарахэ, орохо асуудалнуудые шиидхэлгэтэй сэхэ холбоотой. Энэ түрүү гуримые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар комисси предприятида эмхидхэгдээ һэн. Бригаданудай бүридэлдэ гол үйлэдбэриин, хамһабариин хүдэлмэришэд оруулагдаха. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилготойгоор бригадануудые томодхохо гэжэ шиидээбди. Анхан бригаданудта ербаад хүн ажалладаг байһан һаа, мүнөө 50 гаран хүн хүдэлхэ юм. Иимэ комплексно бригадын коллективэй бүридэлдэ ахалагша мастер, халаанай мастер оруулагдажа, бригадирай үүргые ахалагша мастер дүүргэхэ юм.

Һара, квартал бүхэндэ хубаарилагдаһан жэлэй түсэб тэдэнэртэ үгтэхэ. Предприятиин захиргаантай батална хэлсээнэй ёһоор бригадын коллектив саг болзор соонь даабаринуудые дүүргэхэ ёһотой. Харин предприятиин захиргаан тэдэнэрые хэрэгтэй түүхэй эдээр, хамһабариин материалаар, техническэ документациар саг соонь хангаад байха уялгатай юм. Түсэбөө дүүргэхын тулада бригада өөрөө мэдээд, эдэ бүхы материалнуудаа хэрэглэхэ болоно. Тиигэжэ эсэсэй дүнгүүдээр салин хүлһөө абаха юм. Ажалда хабаадалсаһанай коэффициент хэрэглэн, хүдэлмэришэд мүнгэн шангаа хубаарилан абадаг байха.

Түүхэй эд, материалнуудые алмаһанай түлөө бригадын коллектив урмашуулагдадаг байха юм. Ажахын тоосооной энэ хуби заводой үйлэдбэридэ анхан хэрэглэгдэдэг һэн. Тиигэжэ заводой бага, ехэ коллективүүд байгша оной эхинһээ 331 тонно асбест, 4554 килограмм техническэ б у д, 299.498 киловатт-час электрын элшэ, 924 гикалори дулаа алмажа шадаа. Материальна нөөсэнүүдые алмахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ илаһан коллективүүд мүнгэн шанда хүртэдэг гээшэ. В. Ф. Нечаева, Л. К. Черепанов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд түүхэй эд, материалнуудые ехээр алмажа, мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ илажа гараа һэн. Шанарай тэмдэгтэй продукци ехээр гаргаһан бригада мүн лэ мүнгэн шангаар урмашуулагдаха.

Шэнэ эрхэ байдалда ажаллаһан бригадануудай дүй дүршэл согсологдохо, дайралдаһан дутуу дунданууд усадхагдаха юм.

О. АРШИНСКАЯ,
Тимлюйн асбоцементнэ зүйлнүүдэй заводой таһагай начальник.

О
ГЭР БҮЛӨӨРӨӨ АЖАЛЛАНА
О

Главбурятстройн нүүдэл-оньһожоруулагдамал 136-дахи колоннодо гэр бүлөөрөө ажалладаг барилгашад олон юм. Тэдэнэй тоодо нэн түрүүлэн Уваровтанай бүлые нэрлэмээр. Владимир Глебович анхан бригадираар хүдэлдэг бад, мүнөө прораб-бригадирай тушаалые даажа абаад, жэлэй туршада энэ тушаалдаа урагшатай ажаллажа байна. Наһанайнь хани — штукатур-шэрдэгшэдэй бригадир Р. А. Уварова коллективээ шадамар бэрхээр хүтэлбэрилдэг, тиигэжэ саг үргэлжэ мүрысоонэй түрүү зэргэдэ жагсадаг юм.

Үнгэрһэн найман һарын дүнгөөр колоннынхид ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлээ гэжэ элирээ. Эндэ Уваровтанай бүлынхидэй хубита ехэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. В. Г. Уваров. 2. Р. И. Уварова.
Ж. ХАЛБАЗЫКОВАЙ фото.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай Советскэ Союзай бүхы ажалшадта хандаһан Хандалгада харюу болгон, Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын коллектив байгша оной түсэбүүдые сүм бэелүүлхэ, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэн.

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ТООСООГООР

Фабрикын түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн болохо ноохо ээрэгшэ Галина Андрияновна Красикова предприяти дотор дэлгэрһэн мүрысоондэ хам оролсожо, хүдэлмэриин сагые гүйсэд хэрэглэн, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, халаанай даабарие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Баян дүршэлтэй болоһон энэ хүдэлмэришэн хубиингаа жэлэй түсэбые бэелүүлһэн тухайгаа һаяхан мэдүүлбэ.

Тус предприятида Г. А. Красикова арба гаран жэлдэ ажаллажа байна. Энэ хүгасаа соо гол хүдэлмэриһөө гадна мотальщицаар болон бусад мэргэжэлээр хүдэлжэ шадаха болонхой.

Мүнөө энэ түрүү хүдэлмэришэн ерэхэ жэлэй январиин тоосоогоор ажаллажа байна.

Е. СУРМАЧ.

Совет орон дотор

АЛТАЙДА УРГАСА ХУРЯАЛГ ТҮГЭСЭБЭ

БАРНАУЛ. Дүрбэн миллионһоо дээшэ гектар таряалангай ороохые Алтайн механизаторнууд сохижо дүүргэбэ. Ороохо хуряалгын һүүлшын комбайнууд хизаарай полинууд дээрэһээ гаража ошоо.

23 район гүрэндэ ороохо худалдаха түсэбөө дүүргээд, түсэбһөө гадуур ороохо тушааһан зандаа. 3 миллион шахуу тонно эрхим шанартай ороохон гүрэнэй амбаарта оруулагдаба.

Техникэ шадамараар ашаглажа, вахтова арга үргэнөөр хэрэглэжэ, мүрысэгшэ ажахынууд нэгэ нэгэндээ туһалалсажа, ургаса хуряалгые эрхим һайнаар үнгэргэжэ шадаа. Хуряалга-зөөлгын 1530 комплексдо нэгэдүүлэгдэһэн 25 мянга шахуу комбайн, хэдэн мянган трактор ба автомобиль үдэр һүнигүй хүдэлөө. Механизаторнууд сэхэ комбайндаха, амяарлан хуряаха арга хэрэглэһэн байгаа.

Ороохо бэлэдхэгшэд ургаса хуряалгые баһал түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Ороохо хадагалха газар нэмэжэ түхеэрһэн, хатаалгын түхеэрэлгэнүүдэй арга боломжонуудые нилээд ехэ болгоһон, ехэ ашаанай автомобильнууд болон автопоезднуудай ороохо тушаан абахаар бэлдэһэн байгаа. Тэдэнэр үдэр һүнигүй шэнэ ургасын ороохо тушаан абажа, сэбэрлэнэ, хатаана. Жолоошодшье сүлөөгүйгөөр хүдэлнэ. Москвагай, Владимирска, Кемеровскэ, Пермскэ, Калининска, Ростовско, Ярославска областьнуудай хэдэн мянган түлөөлэгшэд болон Совет Армиин сэрэгшэд Алтайн жолоошодтой хамта ороохо зөөлгэдэ хабаадалсана.

ШЭНЭ АТОМОХОД

ЛЕНИНГРАД. Эндэхи Балтиин заводто атомна ледоколой корпус хебсаргагдаба. Ядерна түлишөөр хүдэлхэ энэ томо табадахи ледокол бүтээлгын шухала шата дүүргэгдэбэ.

— Бүхы хүдэлмэри нарин графигай ёһоор бэелүүлэгдэжэ, хабсаргалгын удаадахи шатануудые түргэнөөр үнгэргэхэ арга олдоһон байна. Заводой хүдэлмэришэд худалдаа наймаанай флодой морягуудта суднануудые болзорһоо уридшалан тушаадаг заншалтай юм,— гэжэ предприятиин ахамад инженер В. Лунев хөөрэнэ.— 1988 ондо захилшанда ледокол тушаахые шиидэһэн коллективэй уялганууд барилгын хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ шэглүүлэгдэнхэй. Эндэхи верфидэ иимэ түхэлэй түрүүшын суднануудые бүтээһэн сагһаа хойшо эмхидхэлэй болон техническэ бааза нилээд һайжаруулагдаа.

Заводто хүдэлмэриин бригадна арга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой.

ЭЛҮҮР ЭНХЭ БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

ДУШАНБЕ. Архидалгые буруушааһан идхалгын шухала асуудалнууд болон тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ замуудые Таджикистанай ниислэлдэ боложо үнгэрһэн семинар-зүблөөндэ хабаадагшад, зүбшэн хэлсэбэ.

400-гаад эрдэмтэд, врачнар, багшанар, бусад мэргэжэлтэд архидалгые болон алкоголизмые зайсуулан дабаха талаар партиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлгын түрүүшын дүнгүүдые согсолбо. Архидалгагүй элүүр энхэ байдал идхаха талаар гүрэнэй болон ниитын эмхинүүдэй ажал ябуулгые таарaлдуулха шухала гээд онсолон тэмдэглэгдэбэ.

ДЕПУТАДУУДАЙ ШИИДХЭБЭРЕЭР

ОШ. Узгенскэ районой Ленинскэ тосхондо участково больницын хүүгэдэй отделени нээхэ арга боломжо нютагай Соведэй депутадууд олоһон байгаа. Тэдэнэрэй шиидхэбэриин ёһоор, «Куршаб» совхоз хуушан конторын хоёр дабхар байшангые заһажа түхеэрээд, медигүүдтэ дамжуулаа юм. Харин депутадуудай комиссиин дурадхалаар алба хаагшад багахан таһалганuудта ороо.

Хүршэ Жиг, Старая Покровка тосхонуудта арадай һунгамалнуудай үүсхэлээр поликлиникэдэ, терапевтическэ болон неврологическа отделенинүүдтэ баһал байранууд хубаарилагдаа юм.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиу...

РСФСР-эй АГРОПРОМЫШЛЕННА КОМПЛЕКСЫН ПРЕДПРИЯТИНУУД ...ДЭЙ КОЛХОЗНИГУУДЫЕ, ХҮДЭЛМЭРИШЭД БОЛОН МЭРГЭЖЭЛТЭДЫ... ДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ болон буйлуулха талаар түсэб... хи табан жэлэй даабаринууд болон абаһан социалис уялгануудаа дүүрг... амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-һээ

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Толстихин Иван Гавриловичые — Хурамхаанай районой һахалиин совхозой луговод.

Умнов Николай Ивановичые — Хориин районой Дээдэ Тайлсын совхозой овощевод.

Фёдорова Надежда Андреевнае — Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой һаалишан.

Федотов Алексей Ивановичые — Хэжэнгын районой «Первомайский» совхозой хонишон.

Фефелов Иван Михайловичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Путь Ленина» колхозой гаражые даагша.

Филиппова Таисья Афанасьевнае — Кабанскын районой «Большереченский» совхозой тугалшан.

Фомин Александр Александровичые — «Бурятскагропроммехмонтаж» үйлэдбэриин нэгэдэлэй Бэшүүрэй оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын начальник.

Хайрулин Шарифула Валиуловичые — Сэлэнгын районой Сэлэнгын совхозой автомобилиин жолоошон.

Халматов Николай Николаевичые — Хориин районой Үдын совхозой ахамад агроном.

Халтанова Зоя Араднаевнае — Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой һаалишан.

Харжеев Владимир Михайловичые — Кабанскын районой Байгал-Худариин совхозой механизатор.

Хомонов Трофим Бадархановичые — «Бурятскагропромстрой» нэгэдэлэй Улаан-Үдын ажахынууд хоорондын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын бригадир.

Хуснутдинов Ислам Галимовичые — Загарайн районой «Гигант» колхозой ахалагша хонишон.

Цыбиков Доржо Ринчиновичые — Зэдын районой «60 лет Октября» колхозой хонишон.

Цырендашиев Николай Гармаевичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ.

Шалбанов Виктор Будаевичые — Баргажанай районой Хилганын колхозой автомобилиин жолоошон.

Шарагулов Геннадий Ми-хайловичые — ... ной «Маяк» ...

Шарапов ... чые — Ивалг... веты Ильича» ... шан.

Шелкунова ... новнае — Приб... ной «Прибайк...» һаалишан.

Шиханов ... чые — Бэшүүр... най колхоз...

Шункова ... нае — Ивалгын... бэриин ... Ивалгын рай...

Эрдынеев ... чые — Яруун... дуунай совхоз... жолоошон.

Эрдынеева ... повнае — Баун... «Амалатский» ... шан.

Якимов ... чые — Загарай... Марксын нэр... механизатор.

Ястребов ... — Бэшүүрэй ... най нэрэмжэ... деленико ...

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН I ШАТЫН ОРДЕНООР

Гармаева Марта Данзановнае — Зэдын районой «Мир» колхозой һа...

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН II ШАТЫН ОРДЕНООР

Алексеева Екатерина Сазоновнае — Мухар-Шэбэрэй районой «Заганский» колхозой һаалишан.

Баженова Тамара Петровнае — Тарбагатайн районой ан үсхэбэрилдэг «Забайкальский» совхозой бригадир.

Базарова Вера Доржиевнае — Захааминай районой Хамниин совхозой хонишон.

Белоусов Николай Михайловичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой механизатор.

Гылыкова Зинаида Цыбановнае — Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Дашиева Галина Васильевнае — Зэдын районой «Октябрьский» совхозой һаалишан.

Жарникова Евдокия Ивановнае — Хяагтын районой «Заря» колхозой овощ ургуулагша.

Залуцкий Виктор Григорьевичые — Кабанскын районой «Твороговская» гэжэ шубуунай фабрикын механизатор.

Корнакова Людмила Викторовнае — Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой һаалишан.

Корнилова Альбина Николаевнае — Хориин районой «Георгиевский» совхозой һаалишан.

Ланец Людмила Макаровнае — Прибайкалиин районой «Прибайкалец» колхозой һаалишан.

Паньков Анатолий Григорьевичые — Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой механизатор.

Пархаева Радна-Самбу Аюшеевнае — Түнхэнэй районой Саянай совхозой һаалишан.

Романенко Иннокентий Филипповичые — Хэжэнгын районой Чисаанын совхозой механизатор.

Селиванов Леонид Анкиндиновичые — Бэшүүрэй районой «Новосретенский» совхозой механизатор.

Смирнова ... повнае — За... Тайлсын сов...

Соетова ... нае — Ахын ... Аха колхоз...

Соковиков ... новичые — Х... Худэриин со... тор.

Трифонов ... чые — Тарбаг... «Советская ...» бригадир.

Хашитова ... нае — Яруун... дуунай совхо...

Цыденов ... вичые — Яр... «Победа» ко... тор.

Чагдурова ... нае — Зэдын... Банзаровай ... зой һаалиш...

Шубина ... — Түнхэнэй ... совхозой за...

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Авдеева Тамара Николаевнае — Баргажанай районой эдеэ хоолой комбинадай хүдэлмэришэн.

Акулов Павел Георгиевичые — Ивалгын районой Сотниковой шубуунай фабрикын слесарь-оператор.

Ангамаев Еши Жаповичые — Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Анзанов Зунды Гончиновичые — Хэжэнгын районой Загаһатын совхозой хонишон.

Арбаев Борис Ринчиновичые — үйлэдбэриин «Бурятскагропроммехмонтаж» нэгэдэлэй нүүдэл оньһожоруулагдамал Улаан-Үдын колоннын бригадир.

Афанасьев Василий Тимофеевичые — Бэшүүрэй районой «Рассвет» колхозой луговод.

Базаров Владимир Ринчиновичые — Ахын районой «Коммунизм» колхозой мал адуулагша.

Баинов Март Ломбоевичые — Хяагтын районой Мооровшын совхозой механизатор.

Бакирова Галина Яковлевнае — Улаан-Үдэ хотын консервнэ заводой порционист.

Балагуров Геннадий Петровичые — Буряадай Хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институдай Байгалай ОПХ-гай механизатор.

Ванчикова Софья Ринчиновнае — Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой һаалишан.

Беликов Василий Алексеевичые — Хориин ажахынууд хоорондын ой модоной ажахын автомобилиин жолоошон.

Будунов Николай Ивановичые — «Бурятскагропромстрой» нэгэдэлэй Зэдын ажахынууд хоорондын нүүдэл-оньһожоруулагдамал колоннын кранай машинист.

Бурлаков Виктор Георгиевичые — «Бурятавторемонт» нэгэдэлэй Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой слесарь.

Быкова Людмила Георгиевнае — Нарһатын тоһоной гол заводой сыр буйлуулагша.

Ванкеев Владимир Гомбоевичые — Зэдын районой «Заречный» совхозой хонишон.

Варфоломеев Михаил Савельевичые — Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Васильева Анна Луповнае — Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой һаалишан.

Вильтовский Владимир Валерьевичые — «Бурятскагропромстрой» нэгэдэлэй механизацилгын болон транспортын управлениин автомобилиин жолоошон.

Габдулин Зинура Гендулаевичые — Загарайн районой Онохойн совхозой звеньевой.

Гармаев Виктор Бадуевичые — Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Гомбоев Александр Бабасановичые — Буряадай Хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институдай Ивалгын ОПХ-гай һаалишан.

Гомбожапова Александра Гатаповнае — Ивалгын районой «Заветы Ильича» совхозой тугалшан.

Гончаров Виктор Петровичые — Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой луговод.

Гордеев Сергей Геннадьевичые — Бэшүүрэй районой «Билютайский» совхозой механизатор.

Дамбинов Дамбо Хубусгеевичые — Хурамхаанай районой Уланхаанай совхозой хонишон.

Данзанов Александр Дабаевичые — тэжээл бэлэдхэлгын талаар ажахынууд хоорондын «Баян гол» гэжэ предприятиин агрегадай машинист.

Дашеева Анна Доржиевнае — Түнхэнэй районой Түнхэнэй совхозой фермые даагша.

Доржиев Баир Нимаевичые — Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой луговод.

Доржиев Чагдар Дашиевичые — Бэшүүрэй районой Охин-Булагай совхозой механизатор.

Ефимова Валентина Степановнае — Прибайкалиин районой «Нестеровский» совхозой тугалшан.

Ефремов Лильян Александровичые — Хяагтын районой Дээдэ-Нугын совхозой механизатор.

Жалсанов Баир Дабаевичые — Яруунын районой «Дружба» колхозой механизатор.

Жалсараев Владимир Лубсановичые — Захааминай районой Далахайн совхозой автомобилиин жолоошон.

Жамбалова Цырен-Дыжит Чимитцыревновнае — Загарайн районой «Дружба» совхозой һаалишан.

Жибарев Николай Григорьевичые — Хориин заһабарилгын-техническэ предприятиин автомобилиин жолоошон.

Жигжитова Валентина Бадмадоржиевнае — Захааминай районой Дүтэлүүрэй совхозой һаалишан.

Жигжитова Валентина Мижитовнае — Хяагтын районой Хүдэри Сомоной тоһоной заводой мастер.

Захарова Эльвира Васильевнае — Улаан-Үдын горплодовощторгын баазын хүдэлмэришэн.

Зверьков Георгий Ефимовичые — Баргажанай районой Баргажанай совхозой автомобилиин жолоошон.

Измайлова Анна Александровнае — Зэдын районой Боосын совхозой һаалишан.

Изюрьева Любовь Андреевнае — Кабанскын районой Хандалын совхозой һаалишан.

Имескенов Лопсон Жамсаевичые — Түнхэнэй районой Саянай совхозой адуушан.

Казазаев Анатолий Сергеевичые — Хориин районой Хасууртайн совхозой овощ ургуулагша.

Калашников Алексей Ануфриевичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Забайкалец» совхозой хонишон.

Калашников ... вичые — Тарб... «Авангард» ...

Калитиков ... новичые — Б... ной Бодоной ... вод.

Капустин ... вичые — үйлэ... скагропромх... Улаан-Үдын ... приятиин ав... лоошон.

Каратуков ... вичые — Түнх... биряк» колхо...

Карпов ... чые — Сэлэн... рилгын-механ... токарь, Сэлэ...

Колосков ... чые — Кабан... «Тресковский» ... низатор.

Конева ... Кабанскын р... ский» совхоз...

Красикова ... нае — Прибай... «Прибайкальс...» гахайн ферм...

Куприянов ... чые — үйлэдбэ... ропромхимия... низатор.

Левукова ... сандровнае — ... ной Үдын со...

Ленхобоев ... новичые — И... Оронгын со... хонишон.

Лобанова ... нае — Кабанск... морой совхо...

Маркова ... евнае — Кабан... «Твороговски...» фабрикын ...

Мошев ... дровичые — К... ной «Кабанск...» нэй фабрик... жолоошон.

Назарук ... чые — Улаан-Ү... сервын комб... чигуудай бр...

Нахаицаков ... ровичые — А... лет Октября» ... шан.

Нестеров ... кеповичые — ... ной Хёлгын ... билиин жоло...

Новикова ... нае — Прибайк... Улаан-Үдын ... шан.

Павлуцкий ... вичые — Мух... ной Суулг... низатор.

Пентиков ... вичые — Тарб... «Дружба» ... тор.

Петров ... чые — Бэшүүр... партсъездын ... хозой механ...

СССР-эй Верховно Соведэй ... Түрүүлэгшэ ...

СССР-эй Верховно Соведэй ... Секретарь Т. Мен...

Москва, Кремль. 1986 оной августын 29.

(Үргэлжэлэлынь хожом гарха).

Республикын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй V съездые угтуулан

…НЭЭР ХҮДЭЛХЭ ЁҺОТОЙБДИ

…хото, хүдөө …соёлой хү… …гэдэжэ …КПСС-эй …(1985 он) …шиидхэбэринэ бэе… …мүн «Клуб… …нуудые ба …нуудые хэ… …найжа… …нүүд тухай» …тогтоолые …тэмсэлэй …юумэ хэг… …байна. Совет …бодолые, эдэб… …хүгжөөхэ асуу… …анхарал хандуу… …тэлдэр хү… …тула сое… …байра …найн байха …һуури бү… …ба спортын …эмхи зургаа… …» гэһэн …уряае дэм… …Октябриин 70 …түрэтэй… …түлөө тэмсэл …болохо ёһотой. …партийна, совет …ажахын хүтэл… …дэмжэлгэгүй… …өөһэдынгөө хү… …юумэ түйлаха… …дэжэ. Тэрээн …эмхи зургаа… …үедэ хүдэл… …бэлдэхэ асууда… …райсоведэй гүй-сэдком зүблөөн дээрэ табижа, тусхай шиидхэбэри абаһан, тэрэниинь КПСС-эй райкомой бюро дэмжэһэн байна. Тингэжэ соёлой эмхи зургаануудые үбэлэй сагта һаадгүйгөөр хүдэлмэрилгэдэ бэлдэхын тула район дотор габшагай һара энэ жэлдэ соносхогдоһон байгаа. Габшагай һарын болзорые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула районой ажахынууд, нютагай Совсдүүд ехэ юумэ хээ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Жэшээнь, өөһэдынгөө хүсые элсүүлэн, Үдын соёлой байшангай (директорынь — Ц. Д. Гатапова) хүдэлмэрилэгшэд үбэлые угтахаар хүсэд һайнаар бэлдэһэн, заһабарилгын хүдэлмэри бэелүүлһэн байна. Мүн баһа Хүлэй сельсовет, Баруун-Хасууртайн соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэрине габшагай һарын туршада һайнаар хээ. Хасууртайн, Хүрбын совхозой харьяата газар дээрэ оршодог клубна эмхи зургаануудта капитальна заһабари хэгдэһэн байна. Онсолбол, Хүрбын сельсоведэй, Хүрбын совхозой Тохорюугтын отделениин хүтэлбэрилэгшэдэй оролдолгоор клуб, библиотекын байшан капитальнаар заһабарилагдаа.

Дэдэ-Тайлсын совхозой хүтэлбэрилэгшэд хүдөөгэйнгөө соёлой байшангые анхаралһаа алдадаггүй. Тиимэһээ соёлой байшанда ябуулагдажа байһан хүдэлмэрине зогсоонгүй. заһабари хэжэрхидэг байна.

Тээгдэ һууриндахи профсоюзай мэдэлэй клуб баһал муу бэшээр үбэлдэ бэлдэнхэй. Хүрбын леспромхозой хүтэлбэрилэгшэдэй оролдолгоор клубта залгалаа бариг-даа.

Арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна фестивалиин таһаршагүй хуби болгогдон; районно фестиваль үнгэргэгдөө һэн. Ажалша коллективүүдтэ экономикын ба соёлой үдэрнүүд үнгэргэгдэнэ. Тингэжэ хоорондоо мүрысэжэ байһан коллективүүд концертнүүдээр андалдана. Эгээл һайн номернуудынь удаань районой соёлой байшанда харуулагдадаг юм. Хүн зониие соёлой талаар хангалга тус фестивальда онсо һуури эзэлдэг юм.

Үдын соёлой-спортивна комплексын уран һайханай коллектив район дотороо фестивалиие түрүүлэн нээһэн солотой. Удаань Хандагайн, Хүрбын леспромхозуудай, Хориин совхозой, хэлхээ холбооной, редакциин, типографиин, райбольницын, барилгын эмхинүүдэй ба уран һайханай бусад коллективүүдэй гэшүүд бэлиг шадабаряа харуулһан байна. Хориин 1-дэхи дунда һургуулиин уран бэлигтэн, 2-дохи дунда һургуулиин «Наран-Хада» Хасууртайн дунда һургуулиин «Шэмээшэг таряашад» гэжэ фольклорно ансамбльнууд һайн һайхан заншалтай, зоной дунда хүндэтэй болонхой. Хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин, 37-дохи СПТУ-гай вокально-хүгжэмтэ ансамбльнуудай харалга энэ жэлдэ болоо.

Таряа хуряалгын үнгэрһэн хойно фестивалиин хоёрдохи хуби үнгэргэгдэхэ түсэбтэй, һонин байхаар хүлеэгдэнэ. Октябриин хуушаар районой соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй конференци зарлагдаха юм. Конференцидэ бэлдэлгын эмхидхэлэй комитет бии болгогдоод, КПСС-эй райкомой секретарь С. Р. Очировай хүтэлбэри доро бэлэдхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

Юрэнхы дээрэнь хэлэбэл, фольклорно 5 бүлэг, «Үдэ» гэжэ арадай ансамбль, дуунай-инструментальна дүрбэн ансамбль район дотор соёл болбосоролой горитой хүдэлмэри ябуулна. Клуб, соёлой байшан бүхэндэ агитбригаданууд эмхидхэгдэнхэй.

Соёлой-спортивна 10 комплекс район соо хүдэлжэ байнхай. Илангаяа Тээгдэ, Аалан, Хандагай һууринуудта, Хори посёлогто һонин хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэнэ.

Үдын соёлой-спортивна комплексын жэшээ дээрэ соёлшодой тусхай семинар зарлагдажа, физкультурын багшанар, һургуулиин класс-һаа гадуур хүдэлмэри эмхидхэгшэд, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд уригдаһан байгаа.

Гэбэшье дутуу дунда зүйлнүүд соёлшодой хүдэлмэридэ бии ааб даа. Хориин, «Георгиевский» совхоз мэтын ажахынуудта соёлшодые байра байдалаар хангалга муу байна. Зарим клубуудта, соёлой байшангуудта шэмэглэл һанаһанда хүрэдэггүй. Ажахынуудай, леспромхозуудай 13 стипендиадуудые соёлой дээдэ ба тусхай дунда һургуулида эльгээхэ түсэбтэй аад, оройдоол табан хүниие ябуулаабди.

Соёлой министерствын харьяата һургуулида эльгээгдэһэн 12 хүнэй долоониинь ороо. Дүрбэн хүн заочноор һураха болобо.

Соёлшодые хүмүүжүүлэн ургуулха хүдэлмэри саашадаа түсэбэй ёһоор ябуулагдаха зэргэтэй. Юундэб гэхэдэ, һайн бэлэдхэлтэй кадрнуудгүйгөөр соёлой гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэнь бэрхэтэй.

Хүдэлмэреэ шэнэдхэн хубилгаха эрилтэ табиһан КПСС-эй XXVII съезд манниие һайнаар ажаллахые уряална. Тиимэһээ юрын библиотекарьһаа, киномеханигһаа эхилээд, хүтэлбэрилэгшэд хүрэтэр — барандаа хүдэлмэреэ шүүмжэлэн хаража, шэнэдхэлгын замда гараха ёһотойбди.

Э. БУДАЕВ,
Хоршин райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагша.

…Халангуева — Горхоной …түүхын багша юм. Тэрэ… …хэдэ, хүбүүд, басагад шэ… …һэн үгыень тон анхаралтай… …дэг юм. Юрэдөө үхибүүдые …дадаг, мэдэхэгүй юумэниинь …гүй, ямаршье асуудалда тоб …үгэһэн, тайлбарилан ойлгуул… …дэг. Түгэс мэргэжэнги багшын гүй хүдэлжэ байхынгаа хажуугаар Дари Дамбаевна, Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда заочноор һуража, шалгалтаа амжалтатайгаар барижа, дээдэ эрдэмтэй багша болохо гэһэн урданайнгаа хүсэлые хүсэлдүүлһэн юм.

Олон жэлэй туршада аша габьяатайгаар хүдэлһэн залуу үетэниие эрдэмдэ һургаха, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хамаг

…ШЫН НАНГИН ЗАМ

…байдаг ха юм даа. Тиигээд… …жэлэй хугасаада үхибүүд… …тон хүндэшье, мүн харюу… …гээшэ ааб даа. Хүмүү… …талаар үхибүүдэй сэдьхэлэй …һан, түлхюурыень олоһон лэ …Халангуева тухай хэлсэдэгынь …уран гартан, дархан Дам… …басагаяа эрдэмтэй болгохо гэ… …хойшо хүсэдэг һэн. …һургуулидал ябахаш. Ном үзэе… …юумэн шэнги ябадаг гээшэ» …байгаа. Эхэ, эсэгынгээ …басаган һайнаар һуража …дүүргээд ябатарнь дайн … Гэр бүлын түшэг тулгуури …тораар хүдэлжэ ябаһан …албанда татагдаһан юм. …Дари һуралсалаа орхижо, …баатай болоо һэн. Гэбэ… …хэрэгтэй гэжэ басагандаа …Тиихэдэ Хойморто дунда …бшуу. Жараад модо холо …һураxaяа Дари ошодог …байгаа даа. Гэртэхинһээ хо… …хүндэ хүшэр сагта һура… …юумэниинь заримдаа дутал… …Юһэдэхи, арбадахи класста …багша Анна Александров… …жалай абьяасаар ехэ омогор… …багша болодог һаа гэһэн …бэшэ толгойдонь ородог бай… …ба Ажалай Улаан Тугай орден… …болон Буряадай АССР-эй һур… …габьяата багша гэһэн нэрэ со… …багшын жэшээ, һургаал яагаад …гээшэб?!

…Дари һургуулияа дүүргэбэ. …гэгээрэлэй таһаг тэрэниие …багшанарай мэргэжэлээ дээшэ… …дэргэдэ эмхидхэгдэһэн …курсада тэрэниие эльгээ… …һургуулиин хэшээлэй эхил… …түүхын багшын мэргэжэлэй …болоһон Дари Сагаан-Нуурай …һургуулида ажаллахаяа ерээ …арбан найматай басаган үхи… …эхилһэн намтартай бшуу. …Егор Иванович Сорокови… …һургуулидаа урижа, һураг… …бэлэй. Илалтын жасада …зүйлнүүдые, дулаан хубсаһа …гаргалсаһаниинь баһа нэгэ …хэрэг болоһон байгаа.

…оронoo хамгаалгын Агуусхэ …арадай Илалта түйлаһан түүхэ… …жэлдэ Дари Дамбаевна Ком… …зэргэдэ жагсаха зол хубитай …Дари Халангуевагай ажа… …даа. Тэрэ Галбайн 8 жэлэй …директорээр, КПСС-эй райкомой …арадай гэгээрэлэй таһагые …КПСС-эй Түнхэнэй райкомой сек… …юм. Юрэдөө партиин эль… …тэрэ гэдэргээ сухарингүй, …ажаллаһан байна. Удаань Дари …багшынгаа ажал хэрэгые үргэл… …байгуулагдаһан Горхоной …һургуулиин һуралсалай талые …даажа абанхай. Таһалгаряа-

бэлиг шадабаряа зорюулһан коммунист Дари Халангуевада РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник, Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд олгогдонхой. Тэрэнэй ниитын ажал ябуулгые дурдаха болоо һаа, баһал ехэ сег хэрэгтэй.

Хүдөөгэй ажабайдалтай анхан сагһаа хэйшэ нягта холбоотой ябаһан габьяата багша нютагайнгаа үхибүүдые эрдэмэй орьёл өөдэ дабшуулха, ажалда абьяастайгаар хүмүүжүүлхэ гэһэн бодолоо бэелүүлжэл ябадаг юм. һурагшаднай хүдэр бэетэй, солбон, солгёо энхэ элүүр ябаг лэ гэжэ сэдьхэжэ ябадаг Дари Дамбаевна һургуулиин дэргэдэ спортивна зал бариха гэһэн хөөрэлдөөнэй эхилхэдэ, энэ һайн хэрэгые халуунаар дэмжэн, «өөрөө хүдэлжэ хубитаяа оруулалсаха шадалтай бэшэ хадаа, би спортивна эд хэрэгсэлнүүдые абаха зөөридэнь нэмэлтэ болгожо, 200 түхэриг дамжуулһуу» гэжэ хэлэһыень би огто мартадаггүйб.

Лектор, пропагандист, районой «Саян» газетын эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэдэй нэгэн, олондо хүндэтэй багша Д. Д. Халангуева малшадай үбэлжөөндэ гү, али зуһаланда, полевой станда ошохо, хүнүүдтэй хөөрэлдэхэ сег оложо ядадаггүй. Иимэ лекторэй хүдэлһэн ажахы һайн амжалта түйлангүй яахаб даа? Түнхэнэй совхоз район соогоо түрүү ажахынуудай тоодо оролсодог гээшэ. Совхозой ажалшадай ажабайдалтай һайнаар танилсаһан коммунист хүн зоной һонирхоһон асуудалнуудта ойлгосотой харюу үгэһэн лэ байдаг. Мүнөө үе сагта уласхоорондын байдал шахардуу байна ха юм даа. Тиимэһээ түрэл партиингаа, совет правительствынгаа гадаадын болон дотоодын политикын удха шанарые хүнүүдтэ ойлгуулха гээшэ тон шухала хэрэг шуу.

Мүнөө үедэ Дари Дамбаевна ядерна туршалга 1987 оной январиин нэгэн болотор хэхэгүйбди гэһэн Совет гүрэнэй шэнэ үүсхэл тухай ехэхэн ойлгуулгамжын хүдэлмэри ябуулна...

Энхэ тайбан байдалай түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хубитаяа оруулхаар залан шууд шиидэһэн ажалай ветеран пенсионер Эб найрамдалай совет жасада жэл бүри 132 түхэриг мүнгэ оруулжа байдагынь һайшаалтай.

Горхоной дунда һургуулиин директор В. И. Толмачев Дари Дамбаевнагай шаби байһан юм. Партийна эхин организациин секретарь Д. Д. Халангуева һурган хүмүүжүүлэгшэ һэн туладаа директортээ дүй дүршэлөөрөө сег үргэлжэ хубаалдана. 1986—1987 онуудай һуралсалай жэлдэ Горхоной дунда һургуули һайн бэлэдхэлээрээ социалис мүрысөөндэ нэгэдэхи һууриде гаража, КПСС-эй райкомой, райсоведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар болон үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа юм. Энэмнай һургуулиин партийна организациин, тэрэнэй секретариин коммунис ёһоной гүн сэдьхэлһээ, партиин хэрэгтэ, ниитын аша туһада үнэн сэхэ алба хэһэнһээ эшэ үндэһэтэй гэжэ хэлэхэ байнаб.

Б. БИРБАЕВ,
СССР-эй арадай гэгээрэлэй отличник, хүдөө бэшэгшэ.
Түнхэнэй район.

…хэнэр Кельн …һэн дайн, …манифестаци… …ба, Тэрэнэй ара талада байһан плакат «Түүхын хэшээлнүүд дээрэ һуража, эб найрамдалые суг сахин хамгаалая, энээнэй түлөө суг тэмсэе» гэжэ уряална.
ТАСС-ай фотохронико.

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ дэшэлэнэй һүүлээр

«УНЖАГАЙРУУЛХАНЬ ГҮ?»

Иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон шалгалтын материал байгша оной июлиин 5-да гараһан байна. Үбһэ тэжээл хуряалгада Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэд муугаар бэлдээ, тодорхойлбол, шэмэтэ тэжээлдэ оруулагдадаг олон зүйлнүүд асарагдаагүй, силос, сенаж дараха траншейнүүд үшөө хүсэд бэлэн болгогдоогүй гэхэ мэтэ бусад дутагдалнууд энэ статья соо элирхэйлэгдэһэн байгаа. Тиимэһээ дээрэ хэлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар ямар хэмжээнүүд абтааб гэһэн асуудалтайгаар районой хүтэлбэрилэгшэдтэ редакци хандаһан юм.

Мухар-Шэбэрэй районой РАПО-гой соведэй түрүүлэгшэ В. Ф. Викулов иимэ удхатай харюу эльгээгээ.

«Эрдэм» совхоз тэжээл бэлэдхэлгэдэ муугаар бэлдээ гэжэ шалгалтын материал дотор тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхаха зорилготойгоор 4 цеховэ партийна организацинуудта партийна суглаанууд, совхозой дирекциин заседани үнгэргэгдэһэн, тусхай хэмжээнүүд абтаһан байна. Силос даралгада хэгдэхэ зүйлнүүд, полиэтиленовэ пленко асарагдаһан байна.

Витаминтай ногооной гурил гаргадаг агрегадуудай, мүн ороохо сэбэрлэдэг техникын дэргэдэ бүхэли жэл хүдэлжэ байха 5 хүнһөө бүридэһэн звено эмхидхэгдээ. Тус ажахы 3 пресс худалдан абажа, 931 тонно үбһэ багсалаа. Тус ажахы үбһэ хуряаха түсэбөө 104 процент бэелүүлээ».

Номой таг

• • •

Е. Самаринай **«Харгы: БАМ-ай барилгашанай дэбтэрһээ хуудаһанууд»** гэһэн тууужа хэблэгдэбэ. Номой автор БАМ-да түмэр харгы заһабаридаг В. Бритиковэй бригадада хүдэлнэ. Бригадын ажабайдалай үдэр бүхэниие харуулһан тэмдэглэлнүүд тон үнэншэмөөр, һонирхолтойгоор бэшэгдэнхэй. Байгал-Амарай түмэр замые барилгада суурхаһан энэ коллективэй бүрилдэлгэ, хатуужалга тухай Е. Самарин хөөрэнэ.

Тусхай ном болохо хэблэгдэхэһээ урид энэ тууужа «Байгал» журналда толилогдоһон мүн Буряадай залуу уран зохёолшодой XII конференцидэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, һайшаагдаһан юм.

• • •

«Байгал шадартахи Кабанска хизаарнай» гэжэ һаяхана хэблэгдэһэн номые хизаар ороноо шэнжэлэгшэ М. А. Лукьянов республикын районуудай нэгэндэ зорюулба. Эндэхи газарые хүн зоной эдлэһэн түүхые, дайшалхы, ажалай болон революционно ёһо заншалнууд тухай, XI табан жэлэй туршада район дотор болоһон хубилалтанууд тухай, нютагай ажалша бэрхэ хүнүүд тухай энэ очерк хөөрэнэ.

• • •

Буряадай номой хэблэлдэ **«Эдеэ хоол болон элүүр энхэ байдал тушаа сэсэн мэргэн бодолнууд»** гэһэн ном гараа. Тэрээн соо элүүр энхэ ябаха, зүбөөр эдеэлхэ тухай, физическэ культура болон спортын удха шанар тухай, тамхи, архиин хорон тухай оньһон үгэ, һургаалнууд толилогдоо. Уран зурааша В. Я. Гончар тус ном шэмэглээ.

Тус суглуулбари партиин программна хараа бодолнуудые бэелүүлхэ, хүн зоной дунда элүүржүүлгын болон һэргылэмжын хэмжээ ябуулгануудые дэлгэрүүлхэ талаар бага бэшэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй гэжэ оршол соонь хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат С. С. Бардаханова бэшэнэ.

Суглуулбариин хоёр хубиин нэгэниинь эдеэ хоолдо зорюулагдажа, эдеэ хоолой гурим, овощнууд, үрэ жэмэсүүд тухай бишыхан бүлэгүүдһээ бүридэнхэй. Хоёрдохи хубинь бүхыдөө гол темэдэ — элүүр энхэ байдалда хабаатай.

5000 хэһэгээр ном хэблэгдээ. Согсологшод — А. К. Кощеев, П. В. Каретников, А. А. Кощеев.

А. СОДНОМОВ.

МОНГОЛ һайхан орондо

ТОРГОН БҮД БОЛОН АЛТАЛАГДАМАЛ ТҮМЭР ДЭЭРЭ...

Түрүүшын монгол марканууд 1924 оной август һарада гараһан түүхэтэй. Эбдэршэгүй бата бэхи байдалые мүнхэлһэн хуушанай монгол «Элдэв-Очир» гэһэн тэмдэгэй дүрэ зурагтай, үнэ сэнгэй талаар долоон янзын бүлэг марка тиихэдэ бүтээгдэһэн байгаа. Монгол орондо бии болгогдоһон түрүүшын хоёр бүлэг маркануудай үнэ сэн американ цент болон доллароор заагдаһан ушарынь угаа һонирхолтой. Юуб гэхэдэ, Арадай хубисхалай илаһаар гурбан жэлэй үнгэрөөд байхада, Монгол орон өөрын мүнгэнэй тэмдэггүй һэн. Найман янзаһаа бүридэһэн гурбадахи бүлэг марканууд, 1925 ондо гарахадаа, үнэ сэнгынь монгол мүнгөөр, түхэригөөр тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Монгол орондо почтын маркануудай бии болоходо, элдэб янзын саарһануудта болгоомжотойгоор хандадаг арад зон ямар бэ даа һэжэгтэйгээр угтаһан гэхэ. Тиихэдэ, хубисхалай урда тээ хитадай аралжаа наймаашад аргагүй ехээр олошоржо, элдэб янзын үри шэриин саарһануудаар хүн зониие хашадаг, баһадаг байһан юм.

Он жэлнүүдэй һубарилдан ошоһоор байхада, ара талада сабуутай, гоё һайхан зурагуудтай, багахан саарһанууд монгол зондо дадал боложо, маркануудые суглуулдаг түрүүшын дуратайшуулшье тодороо һэн. Маркатай холбоотой үшөө нэгэ һонин зүйл онсо тэмдэглэмээр. Түрүүшын марканууд почтын түлбэри болохоһоо гадна ямар нэгэ өөрсэ үнэмшэлгын үүргэ дүүргэдэг байгаа. Дундуурнь шуулагдаһан адли марканууд нэгэ түрэлэй хүнүүдтэ үгтэжэ, тэрээгээр шалгадаг байһан юм. 1950-яад онуудай эхеэр Монгол ороной уласхоорондын харилсаа, холбооной бүри үргэдэхэдэ, маркануудые суглуулжа сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ дуратайшуул нилээд олошороо һэн. Имагтал тэрэ үедэ монгол марканууд шэмэглэлэйнгээ талаар улам гоё һайхан, мүн түхэл янзануудыньшье бүри олон болоһон байна. Хари оронуудай марка суглуулагшад монгол маркануудые үндэрөөр сэгнэжэ, Болгари, ГДР, Венгри, Чехословаки, Советскэ Союз, Франци, Швеци, США болон бусад оронууд дуратайгаар худалдан абажа эхилээ бэлэй.

«Арадай хубисхалай 40 жэлэй ой», «Монголой ан амитад» гэһэн ниитэ гаршагтай почтово түрүүшын бүлэг маркануудые совет болон хари оронуудай марка суглуулагшад эгээл эрхим зүйлнүүд гэжэ тоолодог. Тиихэдэ 1925 ондо гараһан хоёрдохи бүлэг марканууд, Х. Чойбалсанай түрэһөөр 50 жэлэй ойдо», Монреальдахи зунай Олимпиин наадануудта зорюулагдаһан тусхай марканууд уласхоорондын дэлгүүр дээрэ онсо үнэтэй зүйлнүүд болонхой. Марка суглуулагшадта хүндэтэй болоһон мэдээжэ каталогууд — Францийн «Ивер», Англиин «Гиббонс», Швейцариин «Цумштейн», Баруун Германиин «Михель» тэдэ маркануудые хоморой зүйлдэ тооложо, горитойхон мүнгөөр сэгнэдэг юм.

Монгол орон почтово маркануудые болон блогуудые торгон бүд, алталагдамал нимгэн түмэр дээрэ гаргадаг дэлхэйн үсөөхэн оронуудай тоодо ородог. Тиимэ марканууд айхабтар нарин нягта, суглуулагшын маркануудай суглуулбариие шэмэглэхэ аргатай бшуу. МНР-эй Хэлхээ холбооной министерство Монгол ороной ан амитадай аймаг тухай 30 маркаһаа бүридэһэн бүлэг 1981 ондо гаргахадаа, 23 карадай алталагдамал нимгэн түмэр дээрэ хэһэн бэйжэ, марка суглуулагшадай халуун һонирхол татаа бэлэй. Тэрэ бүлэг маркануудые наймаалалгаһаа сугларһан мүнгэн губиин баабагай, кулан, архар, хабтагай тэмээ болон хоморой шухаг бусад ан амитадые хамгаалха ба һүрэгыень олошоруулха талаар хэмжээ ябуулганудта һомологдоһон байна.

Монгол орондо марка суглуулгые үргэдхэхэ хэрэгтэ выставканууд болон конкурснууд ехэ үүргэ дүүргэдэг юм. Мүн энэ талаар 1964 ондо эмхидхэгдэһэн Монголой Филателистнүүдэй холбоон (СМФ) эршэмтэй хүдэлмэри ябуулдаг. Мүнөө мянга гаран хүн тус холбооной гэшүүн болонхой.

Монголой Филателистнүүдэй холбооной гэшүүд хари оронуудта болоһон выставканууддта ходо хабаадалсадаг юм. Уласхоорондын филателистическэ заншалта «Соцфилэкс» гэһэн экспозицинуудай, мүн Уласхоорондын филателиин федерациин (ФИП) хүтэлбэрилгэ доро үнгэргэгдэһэн Болгарида «Филасердика-79», Францида «Филафранс-82» болон бусад выставкануудай медальнуудта, тусхай шангуудта тэдэ хүртэһэн габьяатай.

Мүнөө Монгол орон 2400 шахуу янзын маркануудые гарганхай. Жэшээнь, дээрэ дурсагдаһан «Элдэв-Очир» гэһэн тэмдэгтэй бүлэгтэ хэм хэмжээгээрээ, үнгэ будагаараа болон хярхагайнгаа шүдэнүүдээр ба тоогоороо илгаатай үшөө 20 янзын марканууд нэмэнхэй.

Монгол маркануудай тематика баян. Тэдэ оронойнгоо ажабайдалые бүхы талаһаань гүйсэд харуулжа, үргэн ехэ дайдада ажаһууһан арад зонтой, өөрсэ соёл болбосоролтойнь, ан амитадай болон ургамалай аймагуудтай танилсуулха нэмэлтэ арга олгоно бшуу.

Р. БАЯР,
журналист,
(Монголпресс—АПН).
Улаан-Баатар.

БОЛГАРИ. Русенскэ Г. Димитровэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын машина бүтээлгын комбинадые болгар-совет хани барисаанай үрэ дүн гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Тус предприятиин коллектив Москвагай, Гомелиин, Ригын, Херсоной машина бүтээгшэдтэй дүтын харилсаа холбоотой. Совет болон болгар мэргэжэлтэдэй суг зохёоһон проектнүүдээр олон янзын машинанууд эндэ бүтээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кукуруза хуряалгада хэрэглэгдэхэ хэрэгсэлнүүд ашагдажа, эльгээгдэхээр бэлэн болонхой.

БТА—ТАСС-ай фото.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани тухай гадаадын хэблэл мэдээсэнэ. «Экономикын хүгжэлтые хурдадхаха, шэнэдхэн хубилгалые гүнзэгырүүлхэ, дайн дажар сараха гээшэ мүнөөнэй шатада Ленинскэ партиин гол зорилго болоно гэжэ тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнууд гэршэлнэ»,—гээд Болгариин **«Работническо дело»** заана.

«Правда» газетэ бэшэнэ. Энэ хүдэлөөн хадаа уласхоорондын нүлөө ехэтэй хүсэн, хүгжэжэ байгаа оронуудай политическэ болон экономическа бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхэ шухала арга болоно, эб найрамдалай, буу зэбсэгүүдые бүтээлгые болюулхын түлөө тэмсэлдэ ехэ хубитаяа оруулна гэжэ Москва баталаа».

М. С. Горбачев Д. Рацирака хоёрой уулзалга Малагасиин газетэнүүдэй гол анхаралда байгаа, гээд тэмдэглэгдэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин ЧССР-тэ ерээд байһан тухай Чехословакиин газетэнүүд ехээр бэшэнэ. Совет-чехословак харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэнэ, 2000 он болотор хугасаада СССР-эй болон ЧССР-эй хоорондо экономикын ба эрдэм-техникын харилсаа холбооной талаар удаан болзорой программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ гээд **«Руде право»** ханалтатайгаар тэмдэглэнэ.

В. Ярузельский түрүүтэй Польшын партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр Пхеньян ерээд байһан тухай тоосоонууд ПНР-эй болон КНДР-эй газетэнүүдэй түрүүшын хуудаһануудта үгтэбэ. «Энэ ерэлгэнь болбол нэгэдэлые бэхижүүлхээр, уласхоорондын оршомдо нягта харилсаа холбоо бэелүүлхээр социалис оронуудай шиидэнхэй байһыень шэнээр гэршэлнэ,—гээд «Трибуна люду» заана.

МАГАТЭ-гэй генеральна конференциин тусхай сессиин уласхоорондын шухала удха шанарые «Таймс» мэдэрээ. СССР-эй найруулһан «Ядерна элшэ хүсэ аюулгүйгөөр хүгжөөхэ уласхоорондын гурим байгуулха программа» тэрэнэй хүдэлмэриин гол анхаралда байгаа.

ТАСС АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ТУХАЙ НОМ

ХЕЛЬСИНКИ. Финляндиин мэдээжэ журналист, урдань республикын социал-демократическа партиин генеральна секретарь байһан Эркки Раатикайненай «Үе сагай хурдан гүйдэл» гэһэн ном барлагдан гараба. Тэрэ Советскэ Союзай хүгжэлтэдэ зорюулагданхай.

КПСС-эй XXVII съездын урда тээ автор Советскэ Союз ерэһэн, съезд дээрэ байһан юм. Тэрэ манай ороной хэдэн республикануудаар ябажа, съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар партийна болон гүрэнэй эмхи зургаануудай ажал ябуулгатай, совет ажалшадай ажабайдалтай танилсаһан байгаа.

СССР-эй эб найрамдалта гадаадын политикада, бүгэдэ ниитын аюулгүй байдалай гурим байгуулха программада, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэнүүдтэ ном дотор ехэ анхарал хандуулагдана.

Комисси бии болгогдобо

КАБУЛ. Афганистанай Арадай-Демократическа партиин ЦК-гай Политбюро болон ДРА-гай Революционно Соведэй Президиум национальна эблэрэлгын бүгэдэ афган комисси байгуулха тухай тогтоол батлан абаа. Республика дотор амгалан тайбан ба аюулгүй байдал һэргээхэ, республикын хэрэгүүдтэ империализмын хархис хүсэнүүдэй хамааралгада эсэргүү тэмсэхэ хэрэгтэ тэрэ туһа нэмэри хэхэ уялгатай.

ДРА-гай эсэгэ ороной национальна фронтын хэмжээгээр национальна эблэрэлгын бүгэдэ афган комисси хүдэлхэ юм.

Индиин «Пэтриот» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай правительствануудай болон гүрэнүүдэй толгойлогшонорой Харареда болоһон VIII конференциин дүнгүүдые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой үгэһэн үндэр сэгнэлтые хүгжэжэ байгаа оронуудай арадууд ехэ ханалтатайгаар хүлеэн абаба. «Харареда болоһон хуралдаан болбол бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй хүдэлөөнэй ехэ амжалта мүн,— гээд Югославиин «Полити- сиин газетэнүүдэй гол анхаралда байба. Кремль соо болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ ядерна тэһэлэлгэнүүдые гансал өөрынгөө талаһаа болюулха болзорые һунааһан СССР-эй шиидхэбэриие Мадагаскарай президент дэмжэбэ гээд тэрэ тэмдэглэнэ. США-гай, ядерна буу зэбсэгүүдэй бусад гүрэнүүдэй энэ алхамые дэмжээ һаань, дэлхэй дээрэхи шахардуу байдалые һуларуулха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ, бүхы оронуудай болон арадуудай аша туһада харюусаха

АМГАЛАН ТАЙБАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ХЭДЭХЭН ҮГӨӨР

ДЕЛИ. «Социально-экономическа хүгжэлтын аша туһада элдэб общинануудай хоорондоо эбтэй эетэй байхын түлөө» гэһэн уряа доро Пенджаб штадта дотоодын болон гадаадын хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү, Индиин энэ стратегическэ шухала штадтахи байдал гуримшуулха талаар ороной правительствын абаһан хэмжээнүүдые дэмжэлгын бүгэдэ ниитын долоон хоногой ябуулга эхилээ. Индиин компартиин, КПИ (м), хүтэлбэрилхы ИНК (и) партиин, олониитын эмхинүүдэй үүсхэлээр штадай олохон городуудта үнгэргэгдэһэн олониитын митингнүүд болон жагсаалнуудта хабаадагшад ороной газар дайдын бүрин бүтэн байлгада, аюул тохёолдуулдаг, национальна нэгэдэлые бутаруу һүргөөхые оролдодог нацинуудта харша этэгээдүүдэй гэмтэ ябуулганууд тушаа зэбүүсэнэ.

Гадагуур аашатанай харата муухай ябуулгануудые эрид шууд буруушаанабди, тус штадта терроризм усадхаха талаар засагаархидай абаһан хэмжээнүүдые дэмжэнэбди гэжэ хэдэ хэдэн политическэ томо партинуудай ударидагшад мэдүүлээ.

ЗҮГЫН ТОhОН ЭЛБЭГ

Шасарганын совхоз эм домдо ородог гансахан энэ жэмэс үргуулаад байдаггүй. Ажахыдаа ондоошье hалбаринууд амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ. Тэдэнэйнь нэгэн зүгы үсхэбэрилгэ. Зүгы үсхэбэрилгэ эндэ эрдэм ухаанай үндэhэн hуури дээрэ табигданхай гэхэдэ, алдуу болохогүй. Совхозой зүгышэд үнгэрhэн зундаа зүгын 600 бүлэhөө ехэ мед суглуулба.

Зүгы үсхэбэрилхэ талаар баян дуршэлтэй болоhон Шасарганын совхоз нёдондо жэлэй хүдэлмэриин дүнгөөр Буряад АССР-эй агропромышленнэ комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой болон агропромышленнэ комитедэй дэмжүүлгын Улаан тугта хүртэhэн байгаа. Ажахыда зүгы үсхэбэрилхэ, зүгын тоhо суглуулха талаар дуршэлтэй болоhон түрүүшүүл олон юм. Зунай hарануудта зүгышэдтэ баян олзо абадаг болоhон тус совхоз гансахан Буряадайнгаа республика дотор бэшэ, мүн оронойнгоо бусад олон ажахынуудай дунда үндэр амжалта түйлалгаараа мэдээжэ болоhон юм. Жэшээнь, зүгы үсхэбэрилгээр Анатолий Павлович Филонов эрхим hайн үрэ дүн түйлаhанайнгаа түлөө Совет оронойнгоо зүгышэдэй делегациин бүридэлдэ оролсожо, Москвада үнгэргэгдэhэн Зүгы үсхэбэрилэгшэдэй бүхэсоюзна конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадалсаhан байна.

Тэрэшэлэн Федор Иосифович Павловай ударидаг зүгы үсхэбэрилэгшэдэй бригада үнгэрэгшэ жэлдэ зүгын нэгэ бүлэhөө 23 килограмм тоhо суглуулжа, район, республика соогоо сууряа hэн. Совхозой зүгы үсхэбэрилэгшэдэй дүй дуршэлтэй танилсаха, харин абаха зорилгоор республикынгаа бусад ажахынуудай зүгышэд эндэ ерэдэг байна.

Шасарганын совхозой зүгышэд энэ жэлдэ мед суглуулгадаа эртээнhээ бэлдэжэ hэн юм. Жэшээнь, Ациян hууриинда байрлаhан зүгышэд мёд суглуулха хаhаа түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаhан байна. Эдэнэр зүгышэдтэй гарза хорол тоогүйгөөр үбэлжүүлжэ, хабарай урин дулаае угтаhан юм. Совхозой зүгышэд «амтатай эдэеэрэ цэх» гэжэ зүбөөр алдаршанхай. Тус цехэй хүдэлмэриин мэдэшэд ажахыдаа олзо доход ехээр оруулхын тулада хамаг хүсөө hорижо эрдэм ухаа-най үндэhэн дээрэ эрхилжэ боло-но. Будүүн түлэбынь абажа hуулгажа байна. Зүгы үсхэбэрилгэдэ хэды ехэ харуусалгатай хандадаг гээшэб. Шубүү үсхэбэрилгэhээ дүтүүгүй гэжэ хэлэхэдэ болохо. Тэрэнии мэдээжэ хүн ехээр мэдэдэг юм. Дотоодо дотоодо энэ тиимэ ехэ болоо ба. Энэтэй зүгышэд болохын түлада туhалан hуралсажа бүхы курса гараха, түрүүшүүлэй дүй дуршэлэй зүгы ходо танилсажа байха хэрэгтэй. Эдэ бүхы эрилтэ, зорилгонуудые Шасарганын совхозой зүгышэд hайн хүүнгэ.

Арбаан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ совхозой зүгышэд hайнаар хүдэлмэрилжэ гараба. Мед суглуулгые эрид дээшэлүүлхэ зорилгоор хоорондоо донник, гэршүүхэ ехээр тарилгаhаа, мүн сабшалан, бэлшээриин дээрэ эндэл янзын сэсэгүүд зунай сагта элбэгээр ургаа гэшэ. Совхозой зүгышэд энэ жэлдэ 80 центнер мед суглуулха түсэбөө 292 центнертэ хүргэжэ, дагбаряа хэдэн дахин үлүүлhэн байна. Тиихэдэ зүгын нэгэ бүлэhөө 38 килограмм мед абаха даабари 86 килограммда хүргэгдэжэ, абаhан уялгануудаа холо үлүүлжэ шадаа.

Шасарганын совхозойхидой түйлаhан энэ амжалтань манай республикын зүгы үсхэбэрилэгшэдэй дунда эгээл ехэ үрэ дүн болоно үгэбэ. Ажахынь үнинэй зүгышэн Федор Иосифович Павлов туhалагшатаяа хамта зүгын нэгэ бүлэhөө 75 килограмм тоhо суглуулжа, социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлбэ. Эхэнэрнүүдэй дундаhаа Татьяна Ивановна Филонова үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхаhаар үнинэй юм. Байгша ондо Татьяна Ивановна зүгын бүлэ бүриhөө 74 килограмм тоhо суглуулжа, ажахынгаа зүгышэдэй дунда түрүү hууринуудай нэгые эзэлбэ. Зүгышэд Виктор Ефимович Денисенко, Владимир Жимбиевич Лубсанов, Иван Гомбожапович Жамсаранов гэгшэд зүгын бүлэ бүриhөө 50—60 килограмм мед суглуулжа гараhан байна. Дурсагдагша ажахын зүгышэд эдеэ хоол элбэг дэлбэг болгохо талаар партиин хараалhан программые бэелүүлгэдэ хубитаяа бага бэшээр оруулжа байна.

Б. ДОРЖИЕВ,
республикын зүгы үсхэбэрилэгшэдэй конторын начальник.

С. Балдуевай буулгаhан фото-зурагууд дээрэ Шасарганын совхозой зүгышэд (зүүн гарhаа) Т. И. Филонова, И. Г. Жамсаранов, В. Е. Денисенко, Н. Н. Денисенко, В. Ж. Лубсанов.

АЛТАН НАМАР

Аяма халуун зунай саг зэрэлгээтэн үнгэржэ, алтан намарай hэрюухэн үдэрнүүд Буряад орондомнай айлшалан ерэбэ. Үглөө бүхэндэ сэнхир манан үргэн талымнай шэмэг болоно. Һургуули тээшэ урилдаhаар hубарин ошоно багашуул. Уhанай шубууд зэлэ татан, уужам талаар, нуурнууд дээгүүр, урда холын орон руу шэглэжэ, дуулан, ганганан үнгэрнэ. Хадын бооридохи таряае хадажа ябана комбайн, ашаанай машинанууд hубарилдаhаар, абаашана тарягаа элеватор руу... Үглөөнhөө үдэшэ болотор хүнүүд поли дээрэ баян ургасая хуряажа хүдэлнэ. Һалхин хүдэлжэ, хуhад найгана. Шара набшаhад hаршаганаhаар газарта унажа, шэрдэг болон нэмжынэ. Наранай элшэ hуларжа, хүйтэн үдэрнүүд тогтоно. Уhа голнууд, нуур сөөрэмүүд үдэр бүри хайнагтажа, уужам тала дуугай болон намжаарна. Аглаг сэнхир Буряад орондомнай, арюун hэбшээтэ тала дайдаарнай алтан намар тогтобо. Алтан намар...

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙ ТАТАСА

Түрэл нютаг, түрэhэн дайда. Түби дэлхэйгээр хүн бүхэн хаанашье ябахадаа, түрэл нютагаа дурдажа, дуулажа ябадаг гээшэ. Тиигээгүйдэнь аргашьегүйл даа. Хүнhөө байха жэгүүртэ шубуудшье түрэл нютагаа, түрэhэн, үдэhэн уурхайгаа мартангүй бусажа ерэдэг ха юм.

Жэлэй алишье сагта жэгдэ hайхан үнгөөрөө түрэл нютагайшни тала нюдэнэйш урда толорон, угтан байдаг бэшэ гү?

«Газар дэлхэй дээрэ олон hайхан орон нютагууд бии, теэд гансал түрэл нютагнай зүрхэ сэдьхэлдэмнай одон шэнги hанагдан ябана»,— гэжэ ородой суута багша Константин Ушинскиин хэлэhэн үгэнүүдые hанан ябадагби.

Хүн болоно, хүлөө шоройдохоhоо захалжа, хүдөө нютагаа магтадагби, дуулим ногоон дайдаяа дууша сэдьхэлээр жэгнэдэгби! Аглаг үргэн талын дунда зогсоод, ая гангаар амилна гүб, али «сэнхир үлгэн замби дээрэхи сэнгүү hайхан Улаан-Үдынгөө» сэсэрлиг соошье сэнгэнэ гүб — түрэл нютагаймнай аялга дуун зүрхэ сэдьхэлыемни эзэлнэ.

Газар дэлхэйн хүрьhэн дээрэ орон нютагуудай олоншье hаа, гансал түрэл нютагнай зүрхэ сэдьхэлыемнай тэнсэлгүй ехээр татана. Түрэл нютагhаа хахасан ошоходо, аянай харгы хэды уйтайгаар үзэгдэнэб! Теэд түрэhэн дайдадаа, түрэл гэртээ бусажа ябахада, харгы замууднай ямаршье hайхам даа... Сэнхир ногоон дэлхэй дээрэ түрэл нютагаймнай таланууд зундаа сэсэгүүдээрээ hалбаржа, алтан намарай үедэ шара набшаhаяа дэлгэн намжааржа байг лэ!

УЯНГАТА ҮГҮҮЛЭЛНҮҮД

ЭЖЫ ТУХАЙ ҮГЭ

Эжы, эжымни! Ямар нангин үгэнүүд гээшэб! Хүрьhэтэ энэ дэлхэй дээрэ хүн боложо, хүлөө шоройдохоhоомни захалжа, эрдэмэй долгёор үлгыдүүлэн, эрын солодо хүрэтэрни тэнжээгээлта, hургаалта, эжымни!

Урдаhаа hэбшээнэй үлеэгээд, урин дулаан амисхаалай мэдэрэгдэхэдэ, элдин таладаа гараад, хонгёо дуугаа шамдаа эльгээдэгби. Газар дайдаар гэшхэлжэ ябаа хүбүүнтнай, сэсэгтэ зунай сэлгеэндэшье гараад, сэдьхэлээ уяруулан дууланал...

Буряад уужам ороной буурал Саяан уулануудhаамнай, үлгы мэтэ үргэн тунгалаг Байгалhаамнай, наран мэтэ, нангин шарайтай эжыhээмнай hайхан юумэн энэ дэлхэйдэ үгы шэнгил.

Нангин сагаан мундаргануудай оройhоо наранай толон үргэн дайдаарнай тарана, мүнхэ сэнхир тэнгэридэмнай мүшэн туяа сасарна, молор үргэн таладамнай мүнгэн шүүдэр яларна...

Үбэл, зун, хабар, намар үнгэрөөд, үе жэлнүүд ямаршье түргэн ошоноб! Шэнэ жэлэй ерэхэ бүри, шэнэ дуунууднай, шэнэ бодолнууднай далитан хүгжэнэ. Буряад оронойнгоо дэбисхэр дээрэ үдэрhөө үдэртэ сарюун, баян дэлгэр, баяртай, омог ажаhуунабди.

Түрэл эжымни! Энэ дэлхэйдэ ябаха эды ехэ жаргал үршөөн үгөөлта! Зол жаргалта ерээдүйн, коммунизмын hаруул байшан барилсажа ябаа хүбүүнтнай энэ дуугаа шамдаа зорюулнал.

«Үбэлшье, зуншье, хабаршье, намаршье, баярщье, гунигшье сагай долгёор үргэн талын сууряан болоод лэ үнгэршэдэг ха юм даа». Эжымни, түрэл эжымни! Тала мэтэ уужам сээжэдээ, наран мэтэ халуун зүрхэндөө намая hанан, hанан ябаналта. Һалаатаhан харгын уулзуур дээрэ гараад, hаруул сээжэеэ уяруулан, холые юундэ шэртэнэбтэ? Түрэл эжымни! Зүрхэ сэдьхэлээ бү уяруулагты. Эрдэмэй долгёор дамжан ошоhон хүбүүншни, эрхим олон нүхэдэйнгөө дунда гэшхэлжэ ябана. Урин дулаан хабарай гү, али сэсэгтэ зунай гү, али алтан намарай шара набшаhанай үеэр, хүбүүнтнай тандаа дали жэгүүр ургаад, дайда уулаараа нийдэн ерэхэл. Газар дайдын хэды холодо ябаашье hаам, гансал түрэл эжымни сэдьхэл зүрхыемни уяруулнал.

Манатай сагаан үглөөгүүршье, мүшэн туяата hүнишье, хүбшын шэнхинээтэ нарhадай аялга шагнахадаашье, туулган мэтэ эбхэрhэн Байгалай долгидой хүүеэн дороошье, хабшал хабсагайн хоорондуур урдаhан дошхон мүрэнэй эрьедэшье, ниислэл хотынгоо шууяатайхан үйлсэдэшье, эжы, түрэл эжымни, танаа мартанагүйб хэзээдэш!

С. БАБУЕВ.

Баргажанай совхозой Үүрэг тосхондо hуудаг угай тарьяашад Евдокия Георгиевна ба Михаил Ильич Колмаковтоной гэр бүлые хүн зон ехэ хүндэлдэг юм. Тэдэ хоёр наhан соогоо сэхэ сэбэрээр хамтын ажал хээ, долоон үхибүүдые хүмүүжүүлээ. Бүлын эзэн М. И. Колмаков — дайнай ба ажалай ветеран. Фронт дээрэ эрэлхэг зориг харуулhанай түлөө Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай II шатын орденоор,

ГЕНЕРАЛ НЮТАГАА БАРААЛХАБА

бригадир байгаад, үндэр ургаса абаhанай түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай.

Һаяхан энэ бүлын ажабайдалда баяртай үйлэ хэрэг болобо. Ушарынь гэхэдэ, Колмаковтоной хоёрдохи хүбүүн авиациин генерал-майор Николай Михайлович Колмаков тоонто нютагтаа амаралтада ерээ бшуу.

Нютагай түрүүшын генералай намтар тухай хуряангыгаар хэлэбэл, иимэ байна. Багадаа тэрэ инженер болохо ехэ хүсэлэнтэй байгаа юм ха. Тиимэhээ Үүрэгэй дунда hургуули дүүргэhээр, институтда орохо hанаатай Красноярск ошоо hэн. Зүгөөр hанаашаарнь юумэн бүтээгүй. Тиимэhээ тэндээ нэгэ заводто жэл тойрон хүдэлбэ. Хойто жэлынь Челябинск хотын авиационно штурмануудые бэлдэдэг сэрэгэй дээдэ инженерно училищада hурахаяа ороо. Табан жэл соо hураад гарахадаа, инженер-штурман мэргэжэлтэй, лейтенант нэрэ зэргэтэй сэрэгэй частьда эльгээгдээ.

Түрүүн Алас-Дурнада, hүүлдэнь Хойто зүгтэ, удаань Сибирьтэ алба хэбэ. Эдэ жэлнүүдтэ тэрэ дүй дуршэлөөр баян болоо. Дайшалхы hуралсалдаа урда ябадаг, залуу сэрэгшэдые hайнаар хүмүүжүүлдэг капитан Н. М. Колмаков 1970 ондо Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ сэрэгэй-агаа р а й академидэ hурахаяа Москва эльгээгдээ. Академи дүүргэhэнэй hүүлээр Н-скэ частьда ошожо, албаяа шэнэ хүсэтэйгөөр эхилээ.

Энэ жэл тэрээнэй намтарта, онсо удхатай жэл болобо. Февраль соо тэрэ авиациин генерал-майор гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө, харин август соо сэрэгэй авиацида алба хэжэ эхилhээрнь 25 жэл гүйсэбэ. Мүнөөшье 43-тай генерал арад зонойнгоо амгалан байдал сахижа, өөрөөшье ниидэhэн зандаа.

Һаяхан генерал-майор Н. М. Колмаков Баргажан поселок ерэжэ, районно түбэй ажалшадтай, залуушуултай hонирхолтой уулзалгануудые үнгэргэбэ. КПСС-эй райкомой хоёрдохи секретарь Н. К. Петренко, районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Я. Махов гэгшэдтэй хамта Баргажанай дунда hургуулиин, үхибүүдэй байшангай hурагшадтай уулзаа, хизаар ороноо шэнжэлгын музейдэ ороо, декабрист М. К. Кюхельбекерэй, Баргажанай заповедник эмхидхэгшэ З. Ф. Сватошой хүүрнүүд дээрэ ерээ, дайнда унагшадай нангин хүшөөдэ баглаа сэсэгүүдые табяа.

КПСС-эй райкомой лекционно зал соо болоhон уулзалга дээрэ сугларагшад нютагайнгаа солото хүбүүе халуун альга ташалгаар угтаа hэн.

Генерал-майор Н. М. Колмаков үгэ хэлэхэдээ, мүнөө үеын уласхоорондын байдал, совет авиационно техникын hүүлэй жэлнүүдэй хүгжэлтэ, авиаторнуудай орёо бэрхэ ба харюусалгата албан тухай ехэ hонирхолтойгоор хөөрөө, олон тоото асуудалнуудта тодорхой харюунуудые үгөө.

— Сэрэгэй летчигууд мүнөө үедэ өөhэдынгөө зорилгонуудые ямаршье эрхэ байдалда дүүргэхээр бэлэн байна гээшэ. Арад зонойнгоо амгалан байдал аршалжа, харин дайсадта харюу үгэхөөр дүүрэн арга бии,— гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Н. ГАЛДАНОВ.

ГОЁ hАЙХАН ХАЖУУДАМНАЙ

ЭСТОНИИН ССР. Намар. Эртэ үглөөгүүр. Лахемааска национальна парк соохи аалин намдуу байдалые шубуудай шаг шууяан, хүн зоной абяан таhалдуулнагүй... Багахан сөөрэмэй ялалзаhан нюруу дээгүүр манан хүнгэхэнөөр хөөрэнэ. Адаглахада, уhанай нюруу дээрэ оршон тойронхи хуушанай архитектурна барилгануудай дүрсэнүүд үлэ мэдэгхэн харагдана. Оршон байгаалиин болон архитектурын зохидоор таараhые адаглаhан хүн гоё hайханай онсо мэдэрэлдэ саг зуура абтадаг гээшэ...

Имагтал иимэл зорилготойгоор Лахемааска национальна паркын хүдэлмэрилэгшэд үе сагhаа, олон тоото дайн дажарhаа гэмтэhэн XVIII зуун жэлэй барилгануудые hэргээн бодхооhон байна.

Мүнөө эндэ экологиин асуудалнуудые шэнжэлдэг эрдэмтэд хүдэлдэг болонхой. Урин зохидхон залнууд соонь камерна хүгжэмэй концертнүүд, уран зурагай выставкэнүүд үнгэргэгдэдэг.

Энэ паркын жэшээгээр ондоо нютагуудташье буусанууд уран гоёор түхеэрэгдэжэ эхилэгдээ. Эндэhээ хэдэн километрэй зайда Рягевере болон Сагадиин буусанууд оршодог юм. Тэдэ мүн лэ XVIII зуун жэлдэ баригдаhан түүхэтэй. Тэдэнэй нэгэниинь Э. Вильдеын нэрэмжэтэ колхозой харьяата газар дээрэ, нүгөөдэнь — лесничествын мэдэлдэ байдаг.

Хуушанай буусануудые hэлбэн шэнэлэлгын хүдэлмэриие гүрэн дэмжэнэ, туhална. Эстонидо хэгдэhэн урданай буусануудай hэльбэн шэнэлэлгэ Шведэ тээмэндэ үнгэргэгдэhэн симпозиум дээрэ үндэрөөр сэгнэгдэhэн байна.

ТАСС-ай фотохронико.

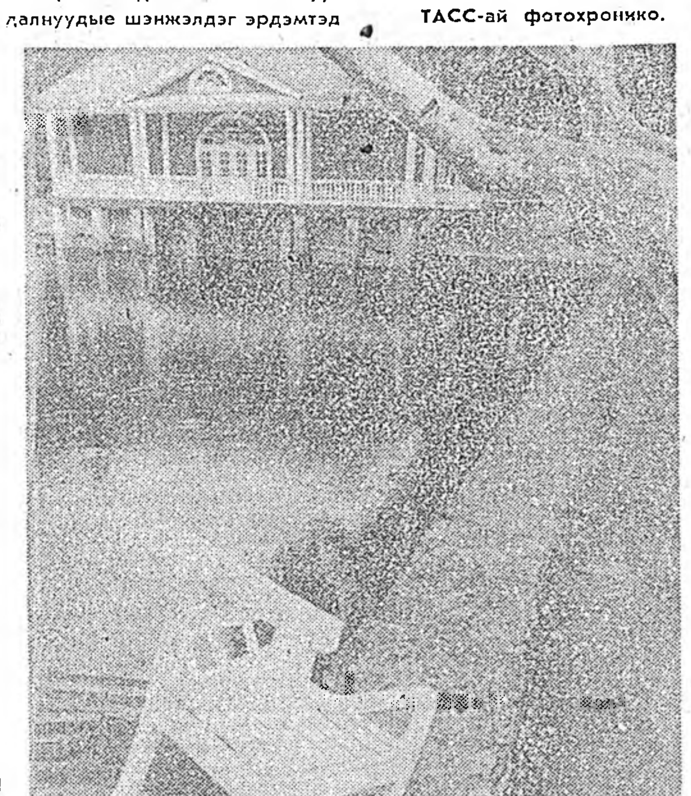

СҮҮДЭЙ ЗАЛhАА

НЭТЭРЭ НЭТЭРhЭЭР...

Хэнэйшье мэдэhээр, социалис зөөриин муугаар хадаглагдадаг, ажалша коллектив тухай хуулиин дүүргэгдэдэггүй, архидалга болон алкоголизмтай тэмсэлэй hула газарта хулгай болодог байна бшуу.

Эрхэтэн Валентина Сергеевна Зубакинагай ажалай намтар бусадайхиhаа юугээрээшье ондоо бэшэ юм. Харин ажалайнь дэбтэрые иража харахада, нэгэл илгаа абаhаар нюдэндэ торохо. Тэрэ 1966—1984 онуудай туршада ажалайнгаа дэбтэртэ аяар 26 тэмдэглэл хүүлэнхэй байна. Энэ хүн ажалда ороhон нэгэ газартаа удаан хүдэлхэ зүрхэгүй, хүнгэн байhан дээрэhээ үни болонгүй, ажалаа hэлгэжэ hурашаhан байба.

1984 оной августын 20-до Худанай ОРС В. С. Зубакинае «Ажахын эд бараан» гэжэ магазиниие даагшаар абаба ха. Түрүүшын 2—3 неделиин туршада шэнэ хүдэлмэрилэгшэ уялгаяа нарин нягтаар дүүргэжэ байба. Тиигэжэ байтараа, «hураhан юумэ hураар татагдахагүй» гэдэгтэл, тэрэ магазиннайнгаа кассаhаа 90 түхэриг абажа, хубиингаа хэрэг бүтээжэрхибэ. Зубакинагай «түрүүшын алхам» аятай зохидоор үнгэржэ, тэрэниие урмашуулба, «баатарлиг замуудта уряалба» ха. Тиин Зубакина байрадаа шэнэ гоё мебель абажа табиба, хибэсүүдые дэлгэбэ. Тиигэхэ зуураа, абаhан лэ шэнэ бараагаа нүхэдтээ «угаадаг» болобо. Тэрэнэй иимэ «жаргалтай ажабайдалынь» удаан үргэлжэлөөгүй бэлэй...

Худанай ОРС-ын хүтэлбэри, ороhон шэнэ коллективынь Зубакинагай ажалай намтар мэдэхэ байгаа. Тэрэнэй тусгаар мэргэжэлгүйньшье нюуса бэшэ hэн. Гэхэтэй хамта ажал дээрэ Зубакина нэгэтэ бэшэ архиин халуунтайхан, хүхюутэй, зугаатай юумэ зогсожо байдаг байгаа. ОРС-ын тушаалта нюурнууд Зубакинагай иимэрхүү зангыеньшье тухайлха байгаа. Нэгэндээ нэтэрhэн наймаалагша улам гааража, шэхэ дүлии, нюдэ hохор хүтэлбэрилэгшэдэй «hайгаар» магазинаа хаяжархёод, 2—3 үдэр архидажа ябадаг болобо. Тиигэжэ байхаданьшье Худанай ОРС-ын зүгhөө ямаршье хэмжээн абтадаггүй байба. Зубакинагай хүдэлжэ байhан 14 hара соо нэгэшье шалгалта хэгдээгүй байшоо.

Хэжэнгын районой арадай сүүд Сулхара hууринда ошожо, нүүдэл заседаниия үнгэргөө hэн. Эрхэтэн В. С. Зубакинагай хэhэн зэмэтэ ябадал хуулиин ёhоор элирүүлэгдэжэ, гурбан жэлээр тэрэ эрхэеэ хаhагдаа. Болзоройнгоо хүсэхэдэ, тэрэ сүлөөдэ гарахадаа, материальна үнэтэй сэнтэй эд бараантай холбоотой газарта 5 жэлдэ хүдэхэ эрхэгүй болохо юм. Гүрэнэй мүнгэ hэнгэргүйгөөр үбэршэлhэн Зубакинаhаа 5740 түхэригынь гүрэндэ бусаагдаа hэн.

Тэрэнhээ гадна, кадрнуудые шэлэхэ, ажалда тааруулжа табиха, тэдэниие хүмүүжүүлхэ, социалис зөөри сахин хамгаалха хүдэлмэриие hайжаруулха, ажал хэнгүй олзо олохо, архидаха ябадалтай тэмсэл ябуулгын шухала байhан тушаа сүүд Худанай ОРС-ын коллективтэ заааhан байна.

Л. УРБАЕВ,
Хэжэнгын районой арадай судья.

ТУhАТАЙ БАЙХА

СССР-эй прокуратурын хэблэлэй орган болохо «Социалистическая законность» журналда захил эхилэнхэй. Тус журналда хуули, ниитын гурим, журам бэхижүүлхэ, гэмтэ ябадал гаргалгатай тэмсэхэ, эрхэтэниие дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ талаар прокуратурын, сүүдэй болон совет гүрэнэй органуудай, ажалша коллективүүдэй, ниитын эмхинүүдэй ябуулдаг хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр статьянууд соо бэшэгдэнэ. Энэ хэблэлдэ СССР-эй союзна болон автономито республикануудай прокуратурын, СССР-эй Верховно Сүүдэй, СССР-эй Юстициин министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй онсо шухала асуудалнуудаар бэшэhэн статьянууд таhалгаряагүй тунхаглагдадаг юм. Журналай олон тоото ниитэ гаршаг доро толилогдоhон мэдээсэлнүүдые уншахада hонирхомоор байдаг.

«Социалистическая законность» журналай хуудаhануд дээрэ рассказууд, очеркнууд, эрхим түрүү юристнүүд тухай зураглалнууд ниитэлэгдэнэ. Жэшээлбэл, байгша оной эхинhээ А. Безугловой «Гэмтэ ябадалда хабаадалсагша» гэhэн документальна повесть толилогдоо бэлэй.

Дурсагдагша журнал гансашье юристнүүдтэ, партийно-совет органуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ бэшэ, мүн юрын уншагшадташье hонирхолтой байха.

Л. БАЛУРОВА,
Буряадай АССР-эй прокуророй ахалагша туhалагша.

ХҮГЖЭМШЭДЭЙ hОНОРТО

Хүгжэмдэ дуратай багашуулда зорюулагдаhан Российн Федерациин арадуудай дуун уудай «Голос Родины моей» гэhэн согсолбори hаяхан Москвагай «Музыка» хэблэлээр гараба.

Композитор М. Грачёв үхибүүдтэ тааруугаар согсолжо, РСФСР-эй олон үндэhэ яhатанай хүгжэмтэй танилсуулха, искусствын аргаар хүүгэдые интернациональна үндэр мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ зорилгоор ород «Түрэл дайда дуулимхан», буряад «Булаг», тува «Эхэ оронойм дуун», карел «Нуурнууд» гэhэн дуунуудые хэблүүлбэ.

Энэ ном хүгжэмэй багша нарта, клубуудай; hургуулинуудай, пионернүүдэй, соёлой байшангуудай, хүүгэдэй хоорой коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ ехэ туhатай байха.

Москва.

Н. КОСЕНКОВА.

Газетымнай индекс — 50901

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. КПСС-эй ЦК-гай Центральна Комитедтэ. «Бата үзэл бодолтой хүнүүдые хүмүүжүүлхэ»—ТАСС-ай материал. Фермэнүүдтэ—элбэг тэжээл. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ.

Хоёрдохи хуудаhанда. Хүдөө нютагай социальна хүгжэлтын хараа шэглэлнүүд. «Бодоной hэргэн хүгжэлгэ». Л. Цыбиковагай статья. Бригадна подряд барилга дээрэ. «Инженернүүдэй туhаламжа хэрэгтэй»—В. Багониной статья. Шэнэдхэн хубилгалгын замаар. «Автосервисэй хэрэгүүд ба түсэбүүд» — В. Козловой статья.

Гурбадахи хуудаhанда. СССР-эй МИД-эй Хэблэлэй түбтэ. ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаhаа эльгээhэн материалнуудай суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Нютаг нютагай hонин» — суглуулбари. Харгы, автомобиль, хүн — суглуулбари. Номой таг.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—Шатараар дэлхэйн чемпионат. 10.10—«Наше призвание» —3-дахи сери. 11.05—«Аяншалагшадай клуб». 12.05—Шэнэ hонин (12.10 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ hонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.30—«Шатарай hургуули». 17.00—«16 хүрэтэр ба тэрээнhээ дээшэ наhатайшуулда». **Улаан-Үдэ.** 17.45—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. **Москва.** 18.15—Волейболоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. Футбол. Европын кубогуудта хүртэхын түлөө мүрысөөн. 22.00—Время». 22.35 — Футбол. Европын кубогуудта хүртэхын түлөө мүрысөөн. 23.20—Волейболоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. 23.50—Шатараар дэлхэйн чемпионат. 00.05—«Эрдэм ухаан ба техникэ». 00.15—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва.. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35, 10.35 — Байгаали шэнжэлгэ. 4-дэхи класс. 9.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.05, 13.40 — Испан хэлэн. 10.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.05 — «Поэзи». Я. Смеляков. 11.35, 12.45—Зоологи. 7-дохи класс. 12.00 — XVII зуун жэлэй ородой искусство. 13.10 — «Экран — багшадаа». Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 14.10 — «Пятнадцатилетний капитан» — уран hайханай фильм. 15.30 — В. Маяковский. «Мое открытие Америки». 16.00 — Шэнэ hонин. 17.45 — «Манай саад». **Улаан-Удэ.** 18.15 — Уласхоорондын байдал (...даар). 18.30 — Соносхолнууд.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23. редактор—2-50-96. приемная—2-54-54. зам. редактора—2-68-08. зам. редактора—2-62-62. отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05. пропаганды—2-56-23. промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58. культуры и школ—2-60-21. 2-57-63. информации—2-60-91. переводов—2-54-93. писем и селькоров—2-67-81. корректорская—2-33-61. выпускающие—2-35-95. Собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, г. Закаменск—34-33, п. Кырен—91-7-18, г. Северобайкальск—35-73, п. Хоринск—55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Н-00639. Заказ № 227. Индекс [illegible]